

Søværns- orientering

Nummer 2 . juni 2005 . 35. årgang

Nyt fra Redaktøren

Det danske forsvar kan lignedes med et skib til havs. Skibet vil af og til sejle ind i stride vinde og sommetider vil havet skubbe så kraftigt til skuden, at selv kaptajnen må klamre sig til det faststående. Hver af os i besætningen kan og skal være med til at holde skuden flydende og på ret kurs. De mange justeringer og ændringer i Forsvarets organisation gør det ekstra væsentligt, at vi holder os for øje, hvad de grundlæggende dyder er – at kunne sejle, flyve og køre, når nøden og sikkerheden kræver det. Nu, mere end nogensinde, skal vi informere kolleger og venner om, hvad vi laver hver især – og hvor fælles problemer kan opstå.

Forsvaret skal have et fælles BRAND udnyttende de tre værns, hver for sig, fantastiske evner til at få ting udført uden at miste ansvarsbevidstheden overfor opgaverne – udsendelserne til verdens brændpunkter med internationalt prist succes og løsningen af de mange civilt prægede opgaver herhjemme – sammen med Hjemmeværnet. Mange af disse historier bliver bragt i dette blad, men også SOKs hjemmeside bidrager væsentligt til informationsflowet i Søværnet.

Et fælles BRAND stiller store krav til troværdigheden af de informationer, der "brandes" derunder. Normalt passer IMAGE sig selv. Men da intet menneskeligt er fejlfrit, påhviler det enhver af os at bidrage med saglige informationer – positive såvelsom kritisk/konstruktive – inden for hver vores område for at opretholde Forsvarets samlede troværdighed.

SØVÆRNSORIENTERING bringer også her i dette nummer en række historier, der har noget at gøre med udsendelse eller øvelsesvirksomhed i relation til NATOs reaktionsstyrker og de erfaringer, der blev og bliver indhøstet. NATO anvendte det nordlige Jylland til Øvelse LOYAL MARINER 05. Læs herom, også på WWW: <http://forsvaret.dk/SOK>. Det er bemærkelsesværdigt, at indslagene kommer fra alle niveauer i Søværnets enheder, hvilket også er vigtigt for troværdigheden.

Her på bladet vil vi naturligvis – som altid – tage godt imod artikler, der på en saglig måde beskriver tjenstlige problemer – og hvordan man løser dem.

Alle læsere opfordres til at bidrage hermed også i fremtiden. Hvis problemerne er for tekniske eller videnskabelige, kan det være, at vi sender videre til Søværnets ældste blad – "Tidsskrift for Søværnen" – som i hundreder af år har behandlet mange kontroversielle søkrigsvidenskabelige emner og derved bidraget til Flådens fortsatte succes.

Sven Voxtorp

Indhold

Tre år med mange udfordringer	3
LOYAL MARINER 05 - jura	6
NIELS JUEL i LOYAL MARINER 05	10
Presset stiger i LM 05	12
I praktik på PETO	13
Medaljen for udmærket lufttj.	15
20 års jub. for VUT 1 (OFF)	16
Hurtigere søredning på Grønland	17
UDD.- OG INSP. DIV (UI SOK)	19
Mindehøjt. Slaget ved Helgoland	22
Tøj til Røde Kors Qaqortoq afd.	23
JUBILARSTÆVNE 2005	24
Nye Systemer fra Terma	25
Den trådstyrede torpedo	27
En sømand har sin enegang	29
Et halvt år med hæren i Irak	32
Sømænd på bådpatrulje	33
Reservetandlægens arbejde IRAQ	34
Flyvevåbnets HF-konkurrence	35
Fælles hundetræning Politiet/MP	36
Studietur til Australien	37

Søværnsorientering

Bladet udgives af Søværnets Operative Kommando og dækker alle Søværnets kommandoer. Bladet udsendes siden 1993 til militært ansatte. Nuværende årgang er den 35.

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att. SVN ORT, Postboks 483 · 8100 Århus C

Redaktion: Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Orlogskaptajn Claus Holm Christensen,
Søværnets Operative Kommando

Redigering og layout: Redaktør Sven Voxtorp.

Telefon: 89 43 30 99 eller 23 71 35 72 (mobil)

Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <leseks@sok.dk>

Distribution: Kontorfuldmægtig Brit Kristjansson.

Telefon: 89 43 30 23

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde.

Billeder dog kun efter aftale med red.

Tryk: Kannike Graphic A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.000 eksemplarer

SVNORT kan også ses på: <http://forsvaret.dk/sok>

Forsidebilledet: Mineeksplosion – demonstration
under Øvelse LOYAL MARINER 05

Bagsidebilledet: se side 8

Termin for næste nummer: 25 SEP 05

TRE ÅR MED MANGE UDFORDRINGER

Ved afslutningen af min periode som chef for Søværnets Operative Kommando har redaktionen anmodet mig bidrage med et tilbageblik. Det gør jeg naturligvis med stor glæde, idet jeg vil forsøge at begrænse mig til overordnede betragtninger. Den flittige læser af Søværnsorientering vil i øvrigt vide, at det detaljerede tilbageblik fremgår af mine årlige taler i forbindelse med Nytårsparole.

Det har været tre år med mange udfordringer for Søværnet og Søværnets personel.

Den mest iøjnefaldende udfordring tager sit udgangspunkt i det frygtelige terrorangreb mod USA den 11. september 2001 for netop denne begivenhed kom på afgørende vis til at præge Forsvaret på mange måder. Deltagelsen i kampen mod den internationale terrorisme har præget Forsvarets indsats gennem hele perioden og må forventes at gøre det i en overskuelig tid fremover.

Korvetten OLFERT FISHER og nedenfor ubåden SÆLEN - under udsendelse 2003/04

For Søværnet medførte dette det mest markante internationale engagement i nyere tid. I 2002 deltog Frømandskorpset i den amerikansk ledede koalition i Afghanistan benævnt ENDURING FREEDOM og korvetterne NIELS JUEL og OLFERT FISCHER samt ubåden SÆLEN var indsat i

Chefen for
Søværnets
Operative
Kommando,
kontre-
admiral
K.B.
Jensen,
fotogra-
feret
ombord på
det flexible
støtteskib
ESBERN
SNARE

Middelhavet i overvågningsoperationen ACTIVE ENDEAVOUR. I 2003 repræsenterede SÆLEN og OLFERT FISCHER den danske indsats i koalitionen mod styret i Bagdad. Dermed blev disse to enheder de første danske enheder i en regulær krig siden 1864.

Ikke mindst ubåden SÆLENS indsats i international tjeneste er uden sidestykke. Som det første bidrag fra 5. Eskadre til at indgå i operationer uden for egentligt dansk område afgik SÆLEN fra Flådestation Frederikshavn den 10. juni 2002 – og vendte tilbage til flådestationen den 1. juli 2003 efter mere end et års deployering. Endelig indgik missilfartøjerne RAVNEN og VIBEN i

RAVNEN på patrulje ved Gibraltarklippen

de vigtige eskorteoperationer omkring Gibraltarstrædet i 6 måneder i 2003.

Senest har korvetten PETER TORDENSKIOLD sidste år deltaget i operation ACTIVE ENDEAVOUR ligesom Søværnets Helikoptertjeneste deltog med LYNX helikopter S-249 stationeret ombord på den tyske fregat KÖLN i samme operation.

Sammenfattende omkring Søværnets internationale engagement i de forløbne tre år fremgår det med al ønskelig tydelighed, at der er leveret doku-

mentation for behovet for deployerbare kapaciteter. Desværre var denne dokumentation ikke tilstrækkeligt til at sikre politisk tilslutning til videreførelse af det danske ubådsvåben.

Det markante internationale bidrag har kun været mulig i kraft af høj grad af professionalisme i de

Stemning under RAS-øvelse 2003

udsendte besætninger og i den tilhørende støttestruktur. Søværnet har her desuden kunnet trække på de mange erfaringer fra årtiers international øvelsesvirksomhed.

Den anden udfordring, som har præget Søværnet gennem de seneste to år har så afgjort været det nye Forsvarsforlig for perioden 2005 – 2009. Søværnet har været aktivt involveret i alle faser af dette forlig.

I forberedelsesfasen blev netop Søværnets internationale profil gennem de foregående år et godt udgangspunkt. Det endelige opgør med anti invasionsforsvaret har gennem de seneste foregående forlig været godt på vej i Søværnet, men med den nye kapacitetstilgang kunne behovet for deployerbare kapaciteter beskrives detaljeret og på en meget aktuel baggrund. Med den anvendte metodik blev den endelige beslutning om nød-

”Terroristbåd jages under øvelse LOYAL MARINER-05”

vendigheden af de forskellige kapaciteter lagt i hænderne på politikerne, der traf den endelige beslutning, som blandt andet indebar nedlæggel-

se af det danske ubådsvåben.

Implementeringsfasen blev for Søværnets vedkommende iværksat allerede inden det egentlige forlig trådte i kraft. Allerede den 1. september 2004 blev de tidligere inspektørembeder Søværnets Taktik- og Våbeninspektør samt Søværnets Teknikinspektør nedlagt og samlet i Søværnets Specialtjenesteinspektør, der indgår i Søværnets Operative Kommandos stab. De respektive skoler blev samtidig sammenlagt til Søværnets Specialskole. Samtidig indledtes den planlagte reorganisering af staben ved Søværnets Operative Kommando. Herudover blev forligets beslutning om udfasning af de sidste dedikerede minelæggere og ubådsvåbnet effektueret henholdsvis i oktober og november 2004.

LUFTFOTO AF FLS FRH under øvelse LOYAL MARINER-05. Man lægger mærke til den relative størrelse af ESBERN SNARE i midten af billedet

Sammenfattende omkring forligsprocessen har Søværnets personel skulle demonstrere høj grad af omstillingsparathed. Dette er først og fremmest kommet til udtryk i forbindelse med udfasningen af operative enheder, herunder ikke mindst ubådsvåbnet. Takket være den professionelle indstilling og udviste loyalitet i besætningerne og det involverede personel generelt kan jeg på nuværende tidspunkt konstatere, at de truffne beslutninger er iværksat og gennemført på en efter omstændighederne fornuftig og fleksibel måde.

Tilbage står nu den mere positive del af forliget – nemlig den løbende indfasning af nye enheder.

ABSALON-klassen, der på glimrende vis er et symbol på den kommende flåde, følges gennem de kommende år af en række nye enheder – dels de allerede iværksatte fra det tidligere forlig og dels de planlagte anskaffelsesprojekter fra det nye forlig, herunder ikke mindst de tre patruljeskibe og 4 maritime helikoptere.

Den sidste udfordring jeg vil omtale i mit tilbageblik er den udfordring, der har ligget i den daglige varetagelse af de såkaldte myndighedsopgaver. Sideløbende med de øvrige udfordringer løser Søværnet til stadighed og uafbrudt en lang række vigtige suverænitet- og myndighedsopgaver. Uanset om disse opgaver løses i det syddanske område eller under patruljetjeneste i Nordatlanten omkring Færøerne og Grønland stiller de store krav til de deltagende enheder – krav som til stadighed udvikles i tråd med den øgede fokusering fra samfundets side. Det er denne daglige og krævende indsats der er Søværnets fundament, og som på afgørende vis medvirker til at præge søværnets generelle profil i samfundet.

Udover disse overordnede betragtninger vil det være naturligt at dvæle kort ved de visioner jeg formulerede ved min tiltræden for tre år siden.

Miljøskibet GUNNAR SEIDENFADEN
med dykkerklokke

For det første har jeg gennem mine mange tjenestestedsbesøg og inspektioner kunnet konstatere et konstant højt professionelt stade blandt Søværnets personel. Det handler ikke kun om løsning af de pålagte opgaver, men det drejer sig også om den videreudvikling, der konstant finder sted på alle områder. Der stilles i stigende grad kontante krav til opgaveløsningen og det er mit klare indtryk, at Søværnets personel er i stand til at honorere disse krav.

For det andet har Søværnet en aktiv og positiv profil i det omgivende samfund. Den er baseret på professionel tilgang til opgaverne, men den er

også dikteret af samfundets høje krav til Søværnets indsats.

For det tredje er Søværnet en attraktiv arbejdsplads, der er med til at løse samfundsnyttige opgaver i ind- og udland, og hvor personellet har mulighed for at udnytte erhvervet viden og kompetence. Den generelle rekruttering til Søværnets uddannelser er tilfredsstillende og den nyligt etablerede basisuddannelse i rammen af 4 måneders værnepligt giver anledning til yderligere optimisme.

For det fjerde er Søværnet efter det indgåede forlig i fortsat god udvikling.

Med indgåelsen af forsvarsaftalen 2005-2009 er den danske flåde klart defineret og Søværnets fremtidige organisation lagt fast. Den transformation af Flåden, der idemæssigt blev undfanget i begyndelsen af halvfemserne og siden beskrevet i Flådeplan 2015, vil kulminere over de næste fem år. Når vi når hen til 2010-12 vil de sidste enheder fra "koldkrigsflåden" være udfaset og den nuværende "overgangsflåde" vil i meget stor udstrækning være erstattet af en moderne og

Den fortsatte udvidelse af SOK fredshovedkvarter krævede sidste år nye containere i to etager

fleksible flåde. Samtidig vil stabs- og støttestrukturen være blevet yderligere slanket og strømlinet, og herunder vil den operative logistik være blevet overført til Søværnets Operative Kommando.

Perspektiverne tegner sig således godt for Søværnet. Den fremtidige danske flåde vil således være et godt og fleksibelt værktøj for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, uanset om der er tale om deltagelse i internationale operationer eller løsning af de mange hjemlige opgaver, som i stadigt stigende omfang er pålagt Søværnet.

LOYAL MARINER 05

Det folke- og havretslige aspekt

Tekst og foto: MJUR L.K. Svensson, SOK LE 122

I en tid med stadig øget fokus på overholdelse af menneskerettigheder og internationale konventioner rykker også juristerne til søs, såvel i forbindelse med udsendelse i internationale operationer, som under øvelser.

LOYAL MARINER 05 var en stor øvelse med en bred sammensætning af deltagere fra 19 NATO-lande, Sverige og Finland samt adskillige lande, der er tilknyttet Partnership for Peace programmet. Således deltog 58 skibe og undervandsbåde, 10 helikoptere, 7 maritime patruljefly samt diverse jagerfly.

Scenariet for LOYAL MARINER 05 var især bygget op om de fiktive lande Ashland, Elmland og Oakland, der indtil 1928 var ét land, der herefter i flere omgange blev splittet op – senest i 1990, hvor Ashland blev en selvstændig nation, hvilket mødte stor modstand blandt en del af befolkningerne

i Ashland og Oakland. I 2000 opstod en kort men heftig væbnet konflikt, hvor Oakland med magt forgæves forsøgte at forene de to lande igen. Såvel Ashland som Oakland lagde talrige minefelter, mens Elmland lagde miner for at forsvare sit territorium.

Efter denne krig kom Oakland, som er styret af et postkommunistisk diktatur, hurtigt på fode igen, mens det ikke lykkedes for Ashland at genopbygge skaderne og den økonomiske stabilitet. Dette har givet grobund for et nyt politisk parti – Ashland Unification Party, der har som mål at genforene Ashland og Oakland. I tilslutning hertil har en terrorgruppe – Skipper Legionnaires, der arbejder i begge lande, også begyndt arbejdet for genforening. De har i den forbindelse truet både FN og andre internationale organisationer. Uroen fortsatte med blandt andet pirateri, selvmordsangreb på handelsskibe, tyverier i land

Tæt på den finske minelægger UUSIMAA

Chefen for Søværnets Taktiske Stab, Commander Task Group med THETIS som kommandoplattform presiderer ved den daglige morgenbriefing

og bombeangreb mod embedsmænd og forsvinden af radioaktivt materiale fra en reaktor i Ashland.

Det internationale samfund har besluttet, at der skal gribes ind i konflikten. FN's Sikkerhedsråd har derfor udstedt 3 resolutioner, der fordømmer den væbnede konflikt mellem Ashland og Oakland, autoriserer en våbenembargo mod Ashland og Oakland, autoriserer bekæmpelsen af terrorisme i området samt minerydning. Endvidere autoriseres udsendelsen af en NATO-ledet multinational styrke til området for at sikre opfyldelsen af FN's resolutioner.

Selv om scenariet er fiktivt, minder det i foruroligende grad om mange af de etniske konflikter, der verserer rundt omkring i verden, og som de militære styrker nu har fokus på til forskel fra at udkæmpe

kolde krige mellem forskellige forsvarsalliancer.

Danmark har ved sin ratificering af den første tillægsprotokol fra 1977 til Genevekonventionerne forpligtet sig til at sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelse af krigens folkeret og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål.

Det var på den baggrund, jeg deltog i øvelsen LOYAL MARINER 05 som militærjuridisk rådgiver for Chefen for Søværnets Taktiske Stab, da han under øvelsen var Commander Task Group med THETIS som kommandoplattform. Herudover bestod Task Group'en af korvetten PETER TORDENSKIOLD, Standard

Flex'erne RAVNEN, VIBEN OG GLENTEN, den finske mine-lægger UUSIMAA, de tyske motortorpedobåde HABICHT og GEIER samt det hollandske forsyningskib ZUIDERKRUIS.

Til daglig er jeg ansat som militærjuridisk rådgiver ved Søværnets Operative Kommando, hvor jeg ud over at vejlede om militærjuridiske forhold også beskæftiger mig med andre forhold angående Søværnets myndighedsudøvelse, havret og undervisning i krigens folkeret. Ved større øvelser indgår jeg herudover som en del af Søværnets Taktiske Stab, hvor jeg får lejlighed til at stå til søs og prøve kræfter med den mere praktiske anvendelse af reglerne. For mig startede øvelsen, da jeg før afgang fra Flådestation Frederikshavn modtog de overordnede Rules of Engagement (i daglig tale kaldet ROE) for

styrken, der skulle bearbejdes til brug for vores Task Groups opfyldelse af den pålagte mission. ROE er de regler for magtanvendelse, den underlagte styrke skal operere i forhold til. Når der ikke foreligger en situation, der kan karakteriseres som "væbnet konflikt", kan anvendelse af magt kun finde sted i forhold til de ROE, der er autoriseret for styrken. ROE skal til enhver tid afvejes, så de er tilstrækkelige til at løse den opgave, styrken har fået tildelt, og samtidig ikke forrykke den balance, der er blevet pålagt fra det politiske beslutningsniveau. Det kan således for eksempel være bestemt, at styrken ikke må medvirke til at eskalere en opstået krise eller konflikt. Man skal derfor være meget påpasselig med ikke at autorisere brugen af midler, der af modparten kan opfattes som provokerende.

ROE skal således løbende evalueres for at vurdere, om man har de nødvendige midler for at kunne løse sin mission inden for de pålagte politiske rammer. Hvis man undervejs får nye opgaver, skal man derfor sikre, at man også har redskaberne til at kunne løfte dem. Et eksempel herpå fra denne øvelse var iværksættelse af en evakuering af civile fra et specifikt område med forventet modstand fra oprørsbevægelser og terrorister (- en såkaldt NEO - nonkombattant evakuerings operation).

LOYAL MARINER 05 havde som anført deltagelse af en lang række nationer, hvoraf nogle ikke var medlemmer af NATO. Da øvelsen blev gennemført med NATO-procedurer var det derfor nødvendigt at sikre, at alle deltagerne havde den samme forståelse af de grundlæggende regler i krigens folkeret samt anvendelsen af ROE. Sammen med stabschefen for Søværnets Taktiske Stab afholdt jeg derfor en briefing om emnet for skibschefer og operationsofficerer for de enheder, der befandt sig på Flådestation Frederikshavn inden afsejlingen til øvelsesfasen til søs.

Under øvelsen blev situationens udvikling styret meget realistisk fra øvelsesledelsens side. Medens krisen spidsede til, terroristerne angreb og Oaklands flådes indblanding i opfyldelsen af missionen intensiveredes, var målet til stadighed at kontrollere konflikten og derfor også at være særdeles restriktiv i forhold til autorisationen af magtanvendelse. Vi arbejdede derfor intenst i Task Group'en med hele tiden at sikre, at de nødvendige beføjelser til at anvendelse af magt var sat i

kraft, så de stadig mere provokerende tiltag fra modpartens side kunne imødegås uden at overskride de politiske rammer, der betød deeskalering af konflikten.

Det kan i sådanne situationer virke som balancerende på en knivsæg, når man skal stå fast på sin ret til at være i operationsområdet uden at vise svaghestegn. Modparten forsøger med alle midler at presse os for at fremprovokere DEN handling, der vil få os til at virke som den aggressive part. Altså at det er os, som affyrer det første skud og derved får den lurende væbnede konflikt til at bryde ud i lys lue.

Det er indlysende, at alle i styrken derfor – i nødvendigt omfang – må kende sine ROE og forholdsordrer for ikke at gå over stregen. Det gælder både for operationsofficeren, som skal beslutte sig for, om det indkommende fly er i gang med et angreb og derfor skal skydes ned, som for gæsten ved maskingeværet, der skal reagere i forhold til småbåde, der pludseligt kommer for tæt på skibet.

Truslerne under øvelsen afspejler den "nye virkelighed" efter terrorangrebene i 2001, hvor det i større grad er asymmetriske angreb fra terrorister i for eksempel kaprede fly og gumibåde, der skal holdes øje med. Som eksempler på det sidste kan nævnes angrebene mod den amerikanske krydser COLE og det franske tankskib LIMBOURGH ud for Yemen.

De asymmetriske trusler er også kendetegnet ved at være svære at opdage i god tid, da de langt hen ad vejen ligner ufarlige civile objekter, hvilket terroristerne benytter til at forsøge at bringe sig tæt på de mål, de ønsker at angribe.

Reaktionstiden kan derfor være reduceret til nogle få sekunder fra man erkender, at et tilsyne-

ladende ufarligt civilt objekt, nu pludseligt er i gang med et angreb, til man må forsøge at skræmme det væk eller ligefrem skyde mod det i selvforsvar.

I den taktiske stabs to daglige briefinger gennemgås også de juridiske forhold ligesom chefen naturligvis løbende holdes ajour med udviklingen. I den forbindelse analyseres direktiverne fra den højere militære kommando og sammenholdes med udviklingen i krisen for i samråd særligt med chefen, stabschefen og operationsofficeren at vurdere, om ROE er tilstrækkelige, eller om der skal sendes en anmodning om autorisation af yderligere midler, hvilket skal begrundes konkret i forhold til opfyldelsen af den pålagte mission. Endvidere skal behovet for udstedelse af eventuel supplerende vejledning til de underlagte enheder i styrken drøftes.

Udover deltagelse i briefingerne består det daglige arbejde som militærjuridisk rådgiver i konkret rådgivning af staben og kommandoskibet om kri-

kun rådgivende. Hvordan der i sidste ende bliver reageret – og hermed også, om de givne råd følges – er udelukkende chefens beslutning. Samtidig er det også chefen, som efterfølgende risikerer at skulle stå til ansvar for sine handlinger.

Vigtigheden af overholdelsen af krigens folkeret kan her ikke understreges nok. Der er stor international fokus på området, hvilket er særligt aktuelt med næsten daglige historier i pressen. En overtrædelse vil have kolossal skadevirkning – ikke bare for den enkelte, men også nationalt, hvor en goodwill, som det har kostet stor indsats at opbygge, meget hurtigt kan vende sig til det modsatte. LOYAL MARINER 05 bragte yderligere erfaring til de enheder, der deltog, - ikke mindst omkring det multinationale samarbejde for at få en international koalition til at fungere, så de nu er bedre rustet til at indgå i arbejdet med at bringe fred, stabilitet og sikkerhed til verdens brændpunkter.

For mig er øvelserne til søs væsentligt mere end et afbræk i dagligdagen på land. – Det er en træning i praktisk anvendelse af de regler, jeg normalt arbejder mere teoretisk med, sammen med dygtige og engagerede kolleger. Det er uvurderligt at få lov til at prøve at være en del af en stab og et skib, hvor man ser og lærer alle de ting om forhold på søen, som man ikke kan læse sig til.

Samtidig er det spændende at opleve dagligdagen på et af Flådens skibe med de ritualer og oplevelser, der hører med hertil.

– Specielt er det rart, når havet viser sig for sin bedste og blideste side, vejret er godt og solnedgangene røde.

Vejret er godt og solnedgangen rød. Helo søger efter mistænkelige småbåde

gens folkeret og fortolkninger af ROE i aktuelle situationer, hvor der skal tages stilling til, om der ud fra de gældende ROE kan gribes ind – og i givet fald hvordan.

Som navnet antyder, er militærjuridisk rådgivers funktion

Korvetten NIELS JUEL i LOYAL MARINER 05

Af Orlogspræst Eigil Andreasen

Bedre sent end aldrig! Selv om der er løbet meget vand i åen siden sidst, så synes vi alligevel, at I skal høre lidt om, hvad vi oplevede under havneopholdet i Aalborg – og mere til.

naturligvis noget reduceret, men sikkerheden kan aldrig sættes over styr, så hellere komme for sent. I øvrigt fik meteorologerne ikke ret. De er nemlig ikke Vorherre! Han pustede tågen væk, så ved ankomsten til Aalborg strålede solen fra en skyfri himmel.

Tjeneste og velfærd

Et havneophold er altid en god blanding af tjeneste og velfærd og hele styrken lå meget cen-

ske Spritfabrikker, hvor der naturligvis blev budt på små smagsprøver.

Der var kort sagt noget for enhver smag, så mage til velfærdsprogram skal man nok lede længe efter.

Alle enheder følte sig tilmed særdeles velkomne i byen og alle fik sig en ordentlig en på oplevelsen i løbet af weekenden, som Vorherre havde tændt den store lampe for – solskin alle dage.

Skibene ved kaj i Aalborg

Kommandoskibet THETIS

Havneophold i Aalborg.

Det begyndte godt, men endte hurtigt skidt. Fredag den 15. april skinnede solen flot fra en skyfri himmel i de tidlige morgentimer. Hele styrken lå ud for Hals Barre og var klar til at gå ind til Aalborg. Alt var fryd og gammen, indtil vi i løbet af meget kort tid blev indhyllet i en tåge så tæt som ærtesuppe. Meteorologerne gav ingen grund til optimisme - vi skulle ikke regne med, at den tåge lettede den dag. Langsomt begyndte vi at sejle ind i Limfjorden. På et tidspunkt var tågen så tæt, at vi fra broen kun akkurat kunne skelne udkiggen, der var placeret ude ved gøsen.

Så med nogle timers forsinkelse nåede vi til kaj i Aalborg, og sidst på eftermiddagen var hele styrken nået i havn uden uheld. Eftermiddagsprogrammet blev

tralt tæt på byens centrum. Selv om nogle enheder lå på sydsiden og nogle på nordsiden, havde alle let til at besøge hinanden og let til at besøge byen. Der bliver holdt en masse faglige møder rundt om på skibene, og det er altid interessant og lærerigt at møde kolleger fra de andre enheder. Der er også en masse vedligeholdelsesarbejde og rengøring at udføre på skibet.

Velfærden var som et kæmpe tag-selv-bord. Det er svært at forestille sig flere tilbud til gasterne.

Der var busture, ture rundt i Aalborg, som navnlig har været interessante for vore udenlandske kolleger. Der var besøg på Marinemuseet - hvor der i øvrigt findes en flot model af det gode skib NIELS JUEL – besøg på Helligåndsklosteret, og så var der besøg på De dan-

Mandag den 18. april sejlede vi så fra Aalborg i strålende solskin. Jamen, vi måbade - var sejladsen på Limfjorden da så smuk! Det havde vi ligesom ikke oplevet ved indsejlingen. Tak til byen Aalborg for alle tiders havneophold!

Fra 18. april – 24.april.

"Krigen" raser. De første dage efter havneopholdet i Aalborg er "krigsskuepladsen" Aalborg Bugt, og det går hedt for sig. Vi får virkelig gennemprøvet, hvad en korvet som NIELS JUEL kan. Krigen raser jo både i luften, på overfladen og under vand, så alt udstyr om bord spiller med, hvilket også betyder, at ingen i besætningen ligger på den lade side. Onsdag eftermiddag var der dog et lille pusterum i "krigen". Kirkestanderen blev sat, og vi holdt en velbesøgt gudstjeneste i officersmessen.

Onsdag var også MEDIA-DAG. Det betød, at styrken fik besøg af pressen. Vi havde ikke gæster om bord på NIELS JUEL, men vi vidste, at pressefolkene holdt skarpt øje med os fra de andre enheder, så vi sørgede selvfølgelig for, at vi tog os ekstra godt ud på alle måder. Det sørger vi selvfølgelig altid for, men sådan en dag skulle der nødvendigvis komme skønhedspletter på vores gode navn og rygte.

de med at angribe os, nogle gange var de mere tæt på end andre. Det gjorde, at NIELS JUEL gik op og ned i beredskab, alt efter hvor stor truslen var. Snart var vi i "2. beredskabsgrad - gul", snart i "2. beredskabsgrad - rød" og så videre - rullerne blev rigtig øvet igennem, og det kom til at sidde i rygmarven, hvad vi skulle være iklædt, hvor vi skulle være, og hvad vores opgaver var i den pågældende rulle.

er blevet hyldet for deres skønsang, så en ny og god tradition er hermed blevet søsat.

Bingo-bango inden Korsør?

Ellers håber vi, at der også bliver tid til bingo-bango inden vi når hjem til Korsør på fredag den 29. april, men det afhænger jo af krigens gang, om det kan lade sig gøre. Ja, vi har travle og indholdsrige dage foran os, inden vi fredag vender tilbage til Korsør. Jamen, hvad

CH SOK interviewes af pressen om bord

Korvetten set fra helodækket på spanske CASTILLA

Weekenden omkring Store Bededag var der lidt stilstand i "krigen", så her vi fik vi mulighed for at få gjort godt rent og i det hele taget at få shinet skibet op. Dette store rengøringsprogram blev brat afbrudt af, at vi blev sendt på patrulje langs den svenske vestkyst op til Oslo Fjorden.

Fra d. 25. april –

Her i den sidste uge af øvelsen kan alt ske. Vi opererer nu i Jammerbugten ude i Skagerrak. Vi venter på, hvad fjenden "Oaklandia" kan finde på af uhyrligheder, og dem må vi forholde os til i den rækkefølge, de kommer. Sådan er det.

En af de opgaver, vi med det samme fik tildelt, var at passe på det gode spanske skib CASTILLA. Det var sandelig også nødvendigt. Fjendtlige fly true-

Islandsk skib under "mistanke"

Boardingholdet kom også på arbejde. Mandag eftermiddag boarded de et islandsk skib – efter forudgående aftale naturligvis – som var under "mistanke" for ikke at have rent mel i posen. Holdet fik prøvet hele proceduren i forbindelse med en boarding. Aktionen var særdeles vellykket, og vi takker det islandske skib, fordi vi måtte – og for godt samarbejde. Midt i at krigen raser, er det også nødvendigt, at vi har forsyningsrulle - RAS. Uden mad og drikke dur helten ikke. Hvis ikke "Den gamle Dame" får sin pose fyldt med den gode, fede og næringsrige olie, så kan hun simpelthen ikke sejle. I den forbindelse har vi fået gang i "RAS-musikken". Vi har dannet et flot mandskor, der synger en kraftfuld afskedssang til tankskibet med tak for mad. Mandskoret

med vejret!? Ja, det har vi helt glemt! Det er nok fordi, solen har skinnet uafbrudt fra en skyfri himmel og havet har været som et blankt stuegulv siden vi forlod Aalborg.

Presset stiger i LM 05

Af korvetten PETER TORDENSKIOLD

Søndag var vi på plads i det område, hvor vi skulle holde øje med trafikken som en del af den multinationale styrke, der forsøger på at holde Oakland (=Norge) og Ashland (=Danmark) fra at ryge i totterne på hinanden.

Skibe bliver kaldt over radioen – det kaldes at "haile". Engang imellem sejler vi tættere på for med egne øjne at se skibsnavn og hjemmehavn. Er man i tvivl om, hvorvidt et skib har helt rent mel i posen eller ej, så sender man et boardinghold ombord for at checke papirer og last. Det kan ske på et hvilket som helst tidspunkt af døgnet.

Spørger man boardingholdet, så vil de nok mene, at det mest er midt om natten.

Mens vi lå lige nord for Skagens gren blev vi angrebet – for øvelse – af nogle **"terrorister" på Jetski**. De blev nedkæmpet fra skibet med hjælp fra en helikopter.

Journalister ombord - ny "trussel"

Mandag kom "truslen" fra en helt anden kant. Da fik vi et hold af journalister ombord. De arbejder som en del af øvelsen på, at skibene bliver trænet i at omgås pressen på en hensigtsmæssig måde. Det er jo nu til dags sådan, at pressen i høj grad er med til at påvirke opinionen og den politiske verden. (- som det altid har været – Red.)

Tirsdag eftermiddag blev vi under angreb ramt – for øvelse – i operationsrummet. To døde og en brand. Alle fik travlt med bekæmpe ilden, hjælpe de sårede og holde skibet flydende og i gang – samt i øvrigt at lade være med at gå i vejen for havariholdene. Teknikdivisionen var efter øvelsen rimeligt tilfredse, men vi håber aldrig, at et sådant havari kommer til at ske i virkeligheden. Der var så ekstra gang i den om aftenen, da vi endnu engang lagde os ved siden af vor hollandske ven ZUIDERKRUIS for at få olie. Alt imens olien strømmede gennem slangen blev sjippetovet flittigt drejet – man må træne når man kan! I den lette skumring kruser vandet sortgråt og skibene syner som små, kantede brikker langt ude i horisonten. Der er ikke meget vind, så motorbåden, der nærmer sig med god fart, glider næsten som en muntert surfende and hen over vandspejlet. Den motorbåd, der er eneste transportmiddel, når man skal ombord på skibene derude

I praktik på PETO

Af: Helle Kolding, Foto: Jan Flemming

Søværnet er midt i endnu en af forårets store øvelser og skibet ligger i øjeblikket for anker, eller krog - som det hedder i deres jargon, ud for den lille nordsjællandske Nivå.

Med ombord er fynske Carina Elkjær, 15 år og fra Ringe. Hun er kommet i en uges praktik som "sø-elev". Væk er skolebøger, mobiltelefon og mode-tøj. I stedet er hun puttet i en af Søværnets mørkeblå arbejdsdragter og nu skal der arbejdes og læres ting ombord på korvetten PETER TORDEN-SKIOLD.

- Det er nok det eneste, jeg glæder mig til, når jeg skal

der er mange forkortelser. Om lidt skal vi skaffe i messen, fortæller Carina.

Vist rundt overalt

Skaffe betyder spisning. Og dét lærer man hurtigt. Men har Carina lært tonen ombord at kende hurtigt, så har de øvrige søfolk også lært hende at kende.

Fra inderste banje til agter og stævn kender de alle hende som "Trunte", og hun følger lige i hælene på de konstabler, der er blevet udset til at tage sig særligt af hende.

- Vi prøver at få hende rundt på de forskellige områder i ski-

"Sø-elev" Carina Elkjær fra Ringe lærte hurtigt at færdes sikkert på skibet

Instruktion ved maskingeværet

hjem. Det er ikke at skulle have det her tøj på igen. Det er altså meget tungt, griner Carina. Men ellers bevæger hun sig allerede efter et par få dage hjemmевandt rundt på det store fartøj, og hun har allerede tillært sig den "lokale" jargon og forskellige fagudtryk.

- Det er nu ikke så svært. Men

bet, så hun kan få et godt indtryk af, hvad hver enkelt faggruppe beskæftiger sig med lige fra konstablerne til officererne, fortæller næstkommanderende, orlogskaptajn Christian Rune.

- Det sker indimellem, at vi har en praktikant ombord, men dog ikke så tit. Søværnet tager

en del om året, men mange kommer på en af flådestationerne eller de andre skibe, fortsætter han.

Carina var ikke i tvivl om, at hun ville prøve sølivet, hvis muligheden bød sig. Til daglig går hun på Ringe Friskole, men hendes store fremtidsdrøm har længe kredset om Forsvaret. Gerne som jagerpilot eller søofficer, og hun synes, at det er vigtigt, at piger også prøver en form for værnepligt, når nu drengene har en sådan!

- Egentlig søgte jeg i praktik allerede i efteråret, men det var først nu, det kunne lade sig gøre, så her er jeg, smiler Carina og fortsætter;

- Fyrene tror, at de kan alt, men det kan piger også. Jeg er selv lidt af et konkurrencemenneske, så jeg ser også det her som en udfordring, og det har i hvert fald ikke mindsket mit ønske om at fortsætte i Forsvaret, når jeg er færdig med skolen!

Har også været på vagt

Sølivet har nu ikke været let gennem hele øvelsen, for i starten var der lige nogle bølger, der gav lidt dønninger i maveregionen. Men velforsynet med søsygepiller og pænt vejr fra Vorherre på resten af turen, er det alligevel gået fint.

Om natten har Carina delt værelse, eller rettere lukaf, med de andre piger ombord. Der er en del kvindelige konstabler og en enkelt befalingsmand ombord, men Carina har også snakket meget med officererne, hvor hun især har fået en god snak med operationsofficeren.

- Det er helt fint, for jeg vil også gerne være operativ. Altså ude, hvor der sker noget. Jeg duer nok ikke til at sidde stille derhjemme på et kontor, forklarer Carina, der har været rundt og se på alting, også skibets ratorium, broen, maskinen og våbensystemer. Hun indgår også i lighed med skibets øvrige besætning i den store øvelse, så når der sker ting som "brandrulle", "klart skib", "bjærgningsrulle" og hvad de forskellige momenter ellers kaldes, så skal hun også være klar.

Og hun har også været med på en vagttørn. Her fik hun dog lov til at snyde lidt. For vagten gik fra midnat til klokken fire, men efter et par timer fik hun lov til at "gå på køjen" og sove, mens de andre blev på vagten. Nogle af de sjoveste oplevelser ombord har dog været at sejle gummibåd og skyde.

Til gengæld har der været mange lyde at vænne sig til, lige som hun også skulle vænne sig til, at der er mange mennesker på et skib - og de er alle vegne.

Carina blandt sine nye venner i besætningen, som tager godt imod praktikanterne

- Uanset tidspunktet, så er der altid nogen oppe, nikker hun.

Vil være officer

Carina skal starte i gymnasiet efter sommerferien, men hun er sikker på, at hun med sin praktikuge i Søværnet er kommet et stort skridt nærmere sin fremtidige karriere.

- Det har ikke mindsket min interesse for Søværnet. - Tværtimod, siger hun. Men bliver det Søværnet skal det være officerslinien. Den er mest spændende, synes hun.

Foreløbig gælder det altså endnu nogle år på skolebænken, og efter praktik skal der også laves en lille opgave om ugens forløb. Næstkommanderende Christian Rune er ikke i tvivl om, at Carina nok også skal få sovet godt de første par dage efter den begivenhedsrige uge, hvor der ikke har været så mange, lange sovetimes. Selv har han efter en årrække i

branchen vænnet sig til tønnen. Men han mener, at praktikopholdet er med til at give interesserede unge et godt indblik i, hvad det kræver at få en fremtid i Søværnet. Nogle vil elske det og andre hade det, men de får alle en lille idé om, hvad det også indebærer. Og besætningen ser praktikanterne som en lille kærkommen forandring i det daglige arbejde. Som regel bliver praktikanterne hurtigt skibets "maskot" fortæller han.

Det er skaffetid. Madens duft breder sig i skibets indre regioner. "Krigen" må vente, mens der skaffes, men rygter om nattens kommende hårde udfordringer med gasangreb og drillerier ad søvejen siver langs dørken. Øvelsen er langt fra forbi endnu, og der er også et par dage til, at Carina igen bare er en skolepige fra "Ringe Fri". Og det har hun det helt fint med!

"Medaljen for udmærket lufttjeneste"

Chefen for Søværnets Operative Kommando overrakte besætningen på S-134 "Medaljen for udmærket lufttjeneste". Medaljerne er tildelt af Hendes Majestæt Dronningen for besætningsheltemodige indsats ved Motorskibet JOKULFELLS forlis 7. februar 2005.

Medaljerne blev overrakt i forbindelse med markeringen af 25 års dagen for landing med den første Lynx helikopter på Flyvestation Værløse. I den anledning afholdt Søværnets Helikoptertjeneste en reception om bord på det fleksible støtteskib ABSALON. Om 25-års dagen udtalte Chefen for Søværnets Operative Kommando bl.a.: "Lynx helikopteren har således vist sig at være en fremragende helikopter, der med stor succes har løst disse hovedopgaver:

- Operationer fra søværnets inspektionsskibe ved Grønland og Færøerne, f.eks. i forbindel-

se med suverænitetshåndhævelse og fiskeriinspektion.

- Deltagelse i farvands- og miljøovervågning.
- Deltagelse i eftersøgnings- og redningsaktioner.

Lynx helikopteren har også vist sig at kunne operere med succes under vidt forskellige klimaforhold: Lige fra Station Nord i Nordgrønland til Cape Town i Sydafrika, og fra Brunei i øst til Norfolk i vest.")

Herefter berettede Admiralen om redningsaktionen ved JOKULFELLS forlis - en aktion han selv oplevede på tættest hold tidligere i år under et besøg på Færøerne - og sluttede med at overrække medaljerne med ordene:

"Jeg vil derfor i dag også gerne benytte lejligheden til at lykønske og sige tak til det personale, som de sidste 25 år har fløjet med Lynx helikoptere, eller som har varetaget den nødvendige tekniske eller stabsmæssige støtte hertil. Jeg vil specielt gerne rette en

Chefen for Søværnets Operative Kommando taler ved markeringen af 25-års dagen for Lynx helikopterens ankomst

særlig tak helikopterbesætningen ombord på S-134, der deltog i redningsaktionen den 7. februar og jeg skal derfor anmode følgende om at træde frem:

- Kaptajnløjtnant Erik Schou Magnussen,
- Oversergent i flyvevåbnet Kenneth Klausen,
- Marineoverkonstabel Jan Kragl
- Sergent i flyvevåbnet Michael Kolling Andersen,

"På baggrund af VÆDDERENS rapport efter redningsoperationen den 7. februar har Chefen for Søværnets Helikoptertjeneste indstillet jer til tildeling af Medaljen for udmærket lufttjeneste. Jeg har efter indhentet udtalelse hos Chefen for Flyvertaktisk Kommando tiltrådt indstillingen, som ligeledes er tiltrådt af Forsvarskommandoen. Det er mig derfor en stor glæde at kunne bekendtgøre, at Forsvarsministeriet har meddelt, at Hendes Majestæt Dronningen den 23. maj 2005 har tildelt jer "Medaljen for udmærket lufttjenesten" fra dags dato den 6. juni 2005. Jeg har derfor hermed den store ære at kunne overrække jer medaljerne med patent." lykkelig udgang af den pågældende aktion.

Fra venstre: Marinoverkonstabel Jan Kragl, kaptajnløjtnant Erik S. Magnussen, kontreadmiral Kurt Birger Jensen, oversergent Kenneth Clausen og seniorsergent Michael Kolding Andersen. Foto: Danske Officerer (begge billeder)

20 ÅRS JUBILÆUM FOR FØRSTE VUT 1 FOR OFFICERER

Af orlogskaptajn K.E. Haick

I april måned 2005 var det 20 år siden, det første VUT-hold for officerer færdiggjorde deres uddannelse.

Begivenheden blev fejret med en frokost på Holmen.

Da den nye personelstruktur P 83 skulle indføres, blev det besluttet, at officerer fra den tidligere B-linie samt officerer af reserven skulle gennemføre en videregående officersuddannelse (VOU) for at kunne komme videre i karrieren. Uddannelsen skulle strække sig over mere end 18 måneder. De officerer, der ville blive udset til at deltage, ville have mange års praktisk tjeneste bag sig. Man skønnede derfor, at der var langt til den konkrete boglige viden, som var nødvendig for at kunne starte på det relevante akademiske pensum. Det blev derfor besluttet, at de pågældende officerer først skulle gennemgå en efteruddannelse (EUK) af mere end 9 måneders varighed med et pensum svarende til matematisk studentereksamen. Den totale uddannelsestid kom altså til at strække sig over cirka 28 måneder. Ansøgninger blev indkaldt i efteråret 1982. De antagne skulle så igennem nogle ret krævende optagelsesprøver ved Militærpsykologisk Tjeneste (MPT) af flere dages varighed. Disse nye prøver supplerede de tidligere tests, som de samme officerer havde gennemgået

før optagelse på officersskolen. De, der slap igennem nåleøjet, mødte på Søværnets Officersskole 13. december 1982 og påbegyndte efteruddannelsen, EUK.

Efter godt 9 måneder og et utal af eksaminer overførtes de, der havde bestået til den videregående officersuddannelse, VOU - og så startede den egentlige videreuddannelse. Havde det været hårdt for os, der nu skulle gennemgå det matematiske gymnasiepensum på en tredjedel af den tid, det normalt tager de unge gymnasister, så blev det om muligt endnu hårdere under den videregående officersuddannelse. Her skulle jo navigatører og maskinmestre ud over selve officersuddannelsen også bestå henholdsvis skibsførerek-

samen og udvidet maskinmestereksamen. Elektronikfolkene blev bragt tæt på ingeniørstatus, hvilket dog ikke for dem gav egentlig, formel, civil kompetence. I slutningen af april 1985 var uddannelsen slut, og det blev markeret ved at de, der havde bestået, blev udnævnt til kaptajnløjtnanter.

En lidt bittersød efterskrift:

Nu skal man ikke tro, at det, der havde krævet en stor og meget koncentreret indsats af disse brave mennesker, medførte den fortjente guldregn og status i tjenesten. De blev godt nok udnævnt til kaptajnløjtnanter, men de to involverede officersorganisationer, HOA og HOC, var så uenige om den fremtidige indplacering, at man ikke var i stand til at forhandle deres løn på plads.

Så udover at måtte afholde udgiften til omdistinktionering af deres uniformer, fortsatte de nyslåede akademikere med at blive aflønnet som premierløjtnanter i cirka 18 måneder, før det lykkedes at blive enige, hvorefter de blev løftet op til laveste lønramme for kaptajnløjtnanter. Dette efterslæb er aldrig siden blevet udlignet, hvilket viser, at det vel var godt, at de to organisationer blev slået sammen og mange uenigheder ophørte.

VUT-holdet fotograferet på toppen af Mastekranen

De 20 år blev fejret med en frokost på Holmen i de smukke rammer i "Under Kronen"

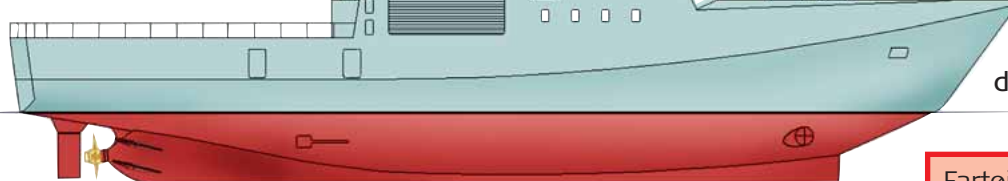
Hurtigere søredning på Grønland

Af kaptajnløjtnant Jan Erik Niegsch, SMK

Søværnet har bestilt yderligere to indsatsfartøjer STOREBRO 90E, der skal anvendes til søredning på Grønland. Fartøjerne skal operere fra søværnets to inspektionsfartøjer, der bliver leveret fra værftet i 2007.

I januar 2004 fik søværnet leveret fire indsatsfartøjer STORREBRO 90E, der skal supplere de fleksible støtteskibes gummibåde. Allerede dengang havde Søværnets Materielkommando gjort sig en del tanker om indsatsfartøjets anvendelsesmuligheder, og en af de nye både blev testet i marts 2004 i issejlads ved Västervik i den svenske skærgård.

Ifølge ingeniør Klavs Juul Jepsen, der overværede testsejladsen, forløb den meget lovende. På et tidspunkt drøede den svenske testpilot ind i nyisen, der var 10 cm tyk, med 40 knob, uden at der kom skrammer på fartøjet. Testsejladserne efterlod dog en mindre revne i bådens køl. Derfor besluttede man at udstyre båden med en slags "næsebeskytter" i form af et glasfiber-

skjold til issejlads, der skal skærme den mod de værste sammenstød. Den vellykkede test i Sverige, der viste at indsatsfartøjerne kunne klare sig under forhold som svarede til de grønlandske, førte til at søværnet købte to fartøjer mere, der skal leveres i sommeren 2006. Det er planen, at fartøjerne skal

De to nye inspektionsfartøjer, der skal afløse to af de tre inspektionskuttere, der opererer på Grønland, bliver leveret fra værftet i 2007 og forventes at være operative i efteråret (juli og december) 2008.

Inspektionsfartøjerne får en længde på ca. 75(72) meter, en bredde på 14 meter og en dybdegang på fem meter.

De kommer til at veje ca. 1.600 tons og får en 16 -18 mands besætning, men med mulighed for at kunne underbringe 42 personer.

Der vil være et helikopterdek på fartøjet, så en helikopter fra f.eks. inspektionsskibene eventuelt kan mellemlande på fartøjet og blive tanket op, aflevere personel samt evt. tilskadekomne. I forhold til de nuværende inspektionskuttere vil inspektionsfartøjerne på grund af deres større længde og bedre stabilitet i vandet i højere grad kunne sejle i åbent hav og langs Grønlands østkyst og vestkyst.

Inspektionsfartøjet er indrettet til også at kunne løse såkaldte "rolle 2" opgaver, det vil sige, at de også kan indsættes i internationale operationer, hvor de eksempelvis vil kunne anvendes til evakuering af danskere i et borgerkrigshærgt land eller assistere i forbindelse med naturkatastrofer.

kunne sættes ud af agterenden af de fremtidige inspektionsfartøjer. Kaptajnløjtnant Jan Erik Niegsch fra Søværnets Materiel Kommando forklarer baggrunden for, at indsatsfartøjet skal operere som inspektionsfartøjets forlæn-

på Grønland er eftersøgninger efter folk, der er blevet væk indenskærs. Det skal være et fartøj, der er hurtigt fremme, og man valgte at kigge på indsatsfartøjerne til ABSALON-klassen, STORREBRO 90E, der går 40 knob. Den er væsentlig hurtigere end kutteren og inspektionsfartøjernes gummibåd, der har en tophastighed på henholdsvis 12 og 20 knob", siger Jan Erik Niegsch og understreger, at det nye fartøj på grund af sin hurtighed kommer til at

gede arm på Grønland: "De to inspektionsfartøjer får en dybdegang på fem meter, hvilket er halvanden meter mere end de nuværende to kuttere, som de skal afløse.

Inspektionsfartøjet bliver begrænset i forhold til at gå indenskærs, hvilket de små inspektionskuttere kan nu. En stor del af redningsaktionerne

Fartøjets længde er 11,8 meter, motoren har 650 hestekræfter, og tophastigheden er 38-40 knob. Det har en aktionsradius på 100 sømil. Der skal altid være en uddannet fører og en maskinmand ombord. Udover en besætning på op til fire mand kan der være otte passagerer i fartøjet, men i dets grønlandske version vil der også blive mulighed for at placere fire bårer.

udgøre en kapacitet, som søværnet ikke tidligere har haft på Grønland. Selv om fartøjet kan sejle i nyis, har det ingen isbrydningskapacitet, men det er ifølge Jan Erik Niegsch ikke nødvendigt, da der sjældent er behov for eftersøgninger i fast is.

Beskyttelse mod kulde

Det nye "Search and Rescue" (SAR) - fartøj kan gennemføre længere eftersøgningsoperationer end det er muligt i dag med søværnets standardgummibåde.

Særligt i kulde vil STOREBRO være gummibådene overlegne: "Grunden til man også kiggede på et SAR-fartøj er, at der kan være meget koldt om vinteren. Hvis man sejler i gummibåde, er det nødvendigt at vende tilbage til moderskibet for at få varmen, og man må sende et nyt hold af sted", siger Jan Erik Niegsch. Han vurderer, at en gummibådsbesætning i hårdt vejr og kulde måske kan holde en time, da de bliver våde af skumsprøjt og nedkølede af vinden. Besætningen i STOREBRO vil være i læ i fartøjets kabine og have adgang til at lave kaffe og te til at varme sig på. Der vil desuden være mulighed for at indrette et toilet i båden, hvilket er en ekstraordinær foranstaltning i forhold til de indsatsbåde, der er indkøbt til ABSALON-klassen.

På grund af de mange faciliteter, der er med til at forøge besættningens udholdenhed, vil SAR-fartøjet være i stand til at fortsætte en eftersøgning i fem-seks timer eller mere afhængig af antal personer der medsejler. Der vil blive monteret en projektør på STOREBRO, så man kan lave redningsaktioner i mørke.

90 % af søredningsaktioner

Jan Erik Niegsch har en del erfaring med grønlandske forhold fra sine 21 år som chef på en inspektionskutter. Han anslår, at STOREBRO 90E med fordel kunne være anvendt til 90 % af de sørednings- og eftersøgningsoperationer, som han deltog i, under sit

ophold på Grønland. De fleste af den type operationer drejer sig som regel om at lokalisere folk, der er faret vild eller løbet tør for brændstof. I mere alvorlige tilfælde, hvor en patient skal transporteres fra en bygd til et hospital eller hvor en person er faldet i vandet, kan STOREBROs hurtighed få afgørende betydning.

Jan Erik Niegsch kan garantere, at den nye SAR-kapacitet ikke er en forringelse og at sandsynligheden for, at færre menneskeliv vil gå tabt, er meget stor, og hvis der bliver reddet en enkelt mere på grund af STOREBRO vil det være det hele værd, siger han. Der vil også være situationer, hvor det ikke vil være relevant at benytte SAR-fartøjet.

Det kan eksempelvis være, hvis en person kommer til skade på fiske-trawler, der er ude på et længere togt. Her vil patientoverførslen skulle ske på åbent hav og afhængig af søen vil STOREBRO 90E være begrænset i et sådant tilfælde, og man vil typisk vælge at overføre patienten direkte til inspektionsfartøjet.

Modifikationer

Det bliver nødvendigt at lave en række mindre modifikationer på de to fartøjer, der skal benyttes på Grønland. Det er meningen, at fartøjet skal kunne sættes ud via en rampe i inspektionsskibets agterende. Designet er ikke helt fastlagt endnu, men der vil blive tale om en et-punkts hejseordning, og derfor skal bådens stævn forstærkes. Mandskabet vil gå ombord på båden i hangaren i inspektionsfartøjets agterende.

Motoren skal være indrettet sådan, at dens kølevandspumper kan køre tørt - uden at båden er i havet. Det er af sikkerhedsgrunde vigtigt, at motoren kører, inden båden bliver sluppet ned af rampen.

Det kølige og isfyldte hav i Grønland øger risikoen for motorstop, og derfor har søvær-

net forlangt bådene udstyret med et højere nødbatterisystem og en øget kapacitet på startbatterierne. Bådens korte mast bliver forstærket, så den kan bære en projektør, og desuden skal den kunne lægges ned, når båden opholder sig inde i inspektionsfartøjets hangar. I kabinen vil de fire sæder til besætningsmedlemmerne blive udstyret med firepunkts sikkerhedsseler, da man let kan falde ned af et sæde, hvis båden i høj fart laver et pludseligt sving.

Derudover er der plads til otte passager eller 4 bårer. Der vil også blive indrettet et "infocom" anlæg, så navigatøren og føreren kan kommunikere med besætningsmedlemmerne i fartøjets agterende.

Modifikationerne gør de to fartøjer lidt dyrere end de fire, der er købt til ABSALON-klassen.

Uddannelse i Danmark

Det er sandsynligt, at de to fartøjer først kommer til at se Grønland, når moderenhederne, de to inspektionsfartøjer, er operative i 2008. Jan Erik Niegsch mener, det vil være mest hensigtsmæssigt at uddanne førerne til bådene i Danmark frem for eventuelt på Grønland.

Når man har tjeneste på Grønland, er der løbende opgaver, som skal løses, og derfor kan man ikke rive fjorten dage ud af kalenderen til uddannelse. I Danmark vil der være bedre muligheder for at følge et kursusforløb og vedligeholde sin træning.

Uddannelsen vil være den samme som for indsatsbådene til de fleksible støtteskibe. Ifølge Jan Erik Niegsch skal hvert inspektions-skib have 3-4 mand ombord, der kan føre SAR-fartøjet.

UDDANNELSES- OG INSPEKTIONS- DIVISIONEN (UI SOK)

Af Søværnets Operative Kommando, IA-102

Uddannelses- og Inspektionsdivisionen (UI) blev oprettet ved Søværnets Operative Kommandos stab den 1. september 2004.

Kort forklaring på udviklingen

Til at begynde med var divisionen integreret som en del af den stadig eksisterende Personel- og Administrationsdivision (PA), idet en stor del af personalet var "dobbelthattede" med opgaver i såvel Personel- og Administrationsdivision som Uddannelses- og Inspektionsdivisionen.

Ved overdragelsen af personelforvaltningsområdet til Forsvarets Personeltjeneste (FPT) pr. 1. april 2005 blev Uddannelses- og Inspektionsdivisionen nedlagt og Uddannelses- og Inspektionsdivisionen etableredes endeligt.

I forbindelse med de organisatoriske ændringer i staben blev det i øvrigt besluttet, at Uddannelses- og Inspektionsdivisionen skulle overtage opgaverne vedrørende behandling af arbejdsmiljø og arbejdssikkerhed fra Ledelsessekretariatet, militær sikkerhed fra Operationsafdelingen samt havarisager fra Materiel- og Informatikafdelingen.

UI

Uddannelses- og Inspektionsdivisionen, der er lokaliseret i bygning 9, omfatter afdelingerne Uddannelses-, Inspektions- og Miljøafdelingen.

Chefen for divisionen (CH UI), kommandør Henrik Andersen, varetager desuden embedet som Søværnets Specialtjenesteinspektør. Han foretager som sådan tema-inspektioner, som kan varieres inden for forskellige temaer, som Søværnets Specialtjenesteinspektør og Inspektionsafdelingen finder relevante og nødvendige.

Alle billeder taget under rejsen af inspektionsholdet

VÆDDEREN og AGPA ved kaj på Flådestation Grønndal

Redningsøvelse ombord på AGPA

Sikkerhed til søs og operativt virke

I 2005 har Søværnets Specialtjenesteinspektør afholdt temainspektioner i orlogskutteren BARSØ, med tema Sikkerhed til søs samt Operativt virke, i støtteskibene ABSALON og ESBERN SNARE med tema Sikkerhed til søs, på Søværnets Havarikursus med tema Søværnets Basisuddannelse, Totalforsvarsmodul og i miljøskibet GUNNAR SEIDENFADEN med tema Søværnets Basisuddannelse, Sejladsmodul.

Temainspektion ved enheder ved Grønlands Kommando.

Senest i perioden 16.- til 18. maj 2005 afholdtes temainspektion i inspektionsskibet VÆDDEREN, inspektionsskutterne AGPA og AGDLEK med tema Sikkerhed til Søs, Skibsdokumenter samt Elektroniske Søkort. Temainspektionerne foregik i enhedernes operationsområde, nemlig grønlandske farvande, hvilket planlægningsmæssigt kan give store problemer.

VÆDDEREN væk

Ved Søværnets Specialtjenesteinspektørs og inspektionsholdets ankomst til Nuuk, hvor VÆDDEREN skulle ligge klar til ombordstigning, viste det sig, at VÆDDEREN var sendt på en patientevakuering, hvorfor Søværnets Specialtjenesteinspektør og inspektionsholdet blot kunne væbne sig med tålmodighed og afvente skibets

tilbagekomst.

Gode råd var dyre, for hvor finder man et sted at vente i Nuuk en pinsedag? Heldigvis blev vi ualmindelig godt modtaget på Sømandshjemmet, hvor vi lånte dagligstuen. Vores held blev underbygget af den meget fine behandling vi fik - med kaffe - og kageservering i lange baner.

Alternativt tidsskema for inspektionerne

VÆDDEREN ankom til Nuuk sent om aftenen, hvorfor der allerede på dette tidspunkt måtte udarbejdes et alternativt tidsskema for at nå samtlige inspektioner. VÆDDEREN afsejlede straks mod Grønndal, og blev derfor først inspiceret næste formiddag under forlægning fra Nuuk til Grønndal. I Arsuk Fjord blev Søværnets Specialtjenesteinspektør og inspektionsholdet overført til Inspektionsskutteren AGPA, hvorefter denne blev inspiceret kortvarigt til søs, idet Søværnets Specialtjenesteinspektør også skulle nå et møde med Chefen for Grønlands Kommando. Inspektionsholdet fortsatte med inspektion af AGPA ved kajen i Grønndal, for efter endt inspektion i AGPA, sammen med Søværnets Specialtjenesteinspektør at gå ombord i Inspektionsskutteren AGDLEK.

Spændende dage

AGDLEK afgik umiddelbart, da Søværnets Specialtjeneste-

Vikingestenen

inspektør og inspektionsholdet var kommet ombord i Grønnedal, og der inspiceredes under forlægning fra Grønnedal til Narsarsuaq. Forskellige manøvrer afprøvedes i Arsuk Fjord under forlægningen, som i øvrigt foregik med så meget indenskærs sejlads som muligt. Onsdag morgen 18. maj 2005 ankom AGDLEK til Narsarsuaq og et stramt inspektionsprogram var afsluttet,

og Søværnets Specialtjenesteinspektør og inspektionsholdet kunne se tilbage på nogle meget spændende og indholdsrigge dage. Vist havde der været problemområder, som enhederne skulle løse, men generelt kunne Søværnets Specialtjenesteinspektør og inspektionsholdet glæde sig over at have mødt nogle meget positive og engagerede besætninger. Så kunne hjemrejsen til den administrative del af inspektionsprogrammet begynde med de bedste indtryk som inspiration til arbejdet.

Søværnets Specialtjenesteinspektør, kommandør Henrik Andersen udtrykker sin tilfredshed med inspektionen overfor den samlede besætning ombord i AGPA

Mindehøjtidelighed for Slaget ved Helgoland

Tekst og foto TULUGAQ

Bank til den tysk-østrigske flåde

Den 9. maj deltog inspektionskutteren TULUGAQ og de danske marinehjemmeværnskuttere BUDSTIKKEN og MANØ i en mindehøjtidelighed i Kristiansand i Norge for at mindes de 17 danske faldne ved Slaget ved Helgoland på 141 årsdagen for begivenheden.

Slaget ved Helgoland fandt sted den 9. maj 1864, hvor vor Flåde udkæmpede et bravt og sejrrigt slag imod den tysk-østrigske flåde. I modsætning til, hvorledes det gik for landtropperne, lykkedes det at slå tyskerne tilbage og derved vinde lidt pusterum. Samtidigt kunne blokaden af tyske havne i Nordsøen fortsættes.

17 døde ved Helgoland

Den heroiske danske indsats medførte dog desværre et tab på 17 mand - og det var dem, der blev mindet ved kransenedlæggelse og mindehøjtidelighed ved mindesmærket på kirkegården i Kristiansand.

Mindesmærket står den dag i dag i Kristiansand, da det var her den danske Nordsø-eskadre, anført af kaptajn Edouard Suenson, begravede sine faldne.

Den Danske Kongesang

Søværnet var som nævnt repræsenteret af inspektionskutteren TULUGAQ, der deltog sammen med de danske marinehjemmeværnskuttere BUDSTIKKEN og MANØ ved højtideligheden, hvor der, udover selve kransenedlæggelsen, blev sunget Den Danske Kongesang. Ældste danske officer ved NATO-hovedkvarteret i Norge oberst i Flyvevåbnet talte som led i højtideligheden.

Der blev ligeledes affyret 3 skud med kanonen til ære for de faldne.

Tøj til Røde Kors Qaqortoq afd.

Tekst og foto TULUGAQ

Grønlandsk Røde Kors (GRK) modtog lørdag d. 21. maj 2005 cirka 40 sække fyldt med brugt tøj fra Island. Den glade giver var den amerikanske luftbase Keflaviks egen genbrugsbutik, Thrift Shop, som indsamler og sælger tøj, bøger med videre. Overskuddet doneres til velgørende organisationer. De ting, der ikke bliver solgt indenfor en overskuelig tid, bliver normalt givet til Islandsk Røde Kors (IRK).

40 sække fyldt med tøj

Da Thrift Shop står umiddelbart foran en flytning, blev det besluttet at rydde op på lageret og donere en masse til Islandsk Røde Kors. Det indbefattede også cirka 40 sække fyldt med tøj. Det var ikke muligt for Islandsk Røde Kors at få noget ud af en sådan gave og i stedet for at tøjet blev smidt ud, kontaktede man Grønlandsk Røde Kors for at høre, om man der eventuelt skulle være interesserede i at modtage tøjet.

Da man i Grønland samtidigt stod foran at skulle åbne en ny butik i Qaqortoq, blev denne uventede gave modtaget med kyshånd. Det blev så aftalt, at Inspektionskutteren TULUGAQ skulle medbringe tøjet fra Keflavik til Qaqortoq på forlægningen fra Danmark til de mere kendte og hjemlige egne ved Grønland.

Stor interesse for tøjudsalg

Efter at have modtaget tøjet fra Thrift Shoppen satte TULUGAQ kursen mod Grønland, nærmere bestemt Qaqortoq. Efter endt forlægning over Danmarks Strædet anløb TULUGAQ Qaqortoq lørdag d. 21. maj klokken 1000. Her blev tøjet så overdraget til Grønlandsk Røde Kors, og deres repræsentanter inviteret ombord til kaffe og friskbagt kage.

Overbringelsen af tøjet blev markeret ved en officiel lejlighed mandag den 30. maj under overværelse af Qaqortoqs borgmester, Simon Simonsen, Tove Blidorf og den lokale presse.

Røde Kors i Qaqortoq kan nu berette om stor interesse for forretningens tøjudsalg.

Grønlandsk Røde Kors ønskes held og lykke med den nye butik og TULUGAQ og Thrift Shoppen i Keflavik håber, at tøjet gavner.

JUBILARSTÆVNE 2005

Afholdes søndag den **28. august kl. 10.00-16.00** på Holmen til minde om indkaldelsen til Søværnet

Årets Jubilærstævne er for indkaldelsesårgange med endetal 0 og 5 (25-, 40-, 50-, 60-, 65- og 70-års jubilærer).

Deltagelse er ikke betinget af medlemskab af Marineforeningen. Ikke-jubilærer blandt Marineforeningens medlemmer kan også tilmelde sig, jubilærer har dog fortrinsret.

Tilmeldinger ud over 200 sættes på venteliste.

Deltagerpris: medlemmer..... kr. 225,-
ikke-medlemmer..... kr. 250,-

Stævneprogram:

- 10.00-10.30: Ankomst & samling v. Nyholmsvagt (Henr. Gerners Plads). Kvindelige Marineres Musik Korps underholder.
- 10.30-10.40: Andagt og kranselægning ved mindestenen for Søværnets faldne under 2. Verdenskrig.
- 10.45-10.55: March til Søværnets Officersskole (SOS).
- 11.00-11.30: Stævnets officielle del, herunder Søværnets og Marineforeningens hilsner til Jubilæerne. 'Admiral Carstensens Mindebæger' uddeles.
- 11.30-12.50: Pause - Jubilæerne fotograferes, forfriskning.
- 13.00-16.00: Skafning på SOS, menu: sild, Holmens luksus biksemad m/ spejlæg - 1 øl & kaffe. Kammeratligt samvær.
- 16.00: Jubilærstævnet slutter.

SKRIFTLIG TILMELDING & BETALING,
sendes til Marineforeningens landskontor
fredag den 22. juli 2005

Marineforeningen, Trondhjemsgade 5, kld., 2100 Kbh. Ø.

Giro 2 00 16 08 - kuerten mærkes 'Jubilærstævne'.

Betaling skal være ledsaget af tydelig & korrekt angivelse af navn, adresse, telefonnr. & årgang.

Medlemmer påfører desuden:
afdelingsnavn & medlemshovednummer.

BEMÆRK! Billetter kan ikke købes ved personlig henvendelse på Marineforeningens landskontor. Ret til ændringer forbeholdes.

VEL MØDT !

EDWARD JELEN
Marineforeningens Jubilærudvalg

TERMA-billeder

Fabrikken i Lystrup, Aarhus
Laes mere om Terma i SVNORT
nr. 2-2002

Nye kommando- og kontrolsystemer fra Terma til Søværnet

AF Kasper Rasmussen, Director,
Corporate Communication

Herlev, Danmark, 2. maj 2005 -

Terma har indgået en ny kontrakt med Søværnets Materielkommando (SMK) om levering af kommando- og kontrolsystemer med betegnelsen C-Flex til Søværnets nye inspektionsfartøjer.

Søværnet har tidligere indgået en omfattende, generel aftale med Terma om levering af C-Flex software licenser til alle Søværnets skibe, nye såvel som ældre, moderniserede enheder frem til år 2012 – i det omfang Søværnet måtte ønske at benytte systemet.

Ordren på systemer til inspektionsfartøjerne er på et 2-cifret millionbeløb og omfatter - ud over software licenserne - alt computer hardware, arbejdsstationer, lokalt netværk og installationer. Det første system installeres i løbet af sommeren 2008, når skibene er klar fra værftet.

Kommando- og kontrolsystemerne er af samme type, som Terma tidligere har kontraheret til modernisering af Søværnets Standard Flex skibe samt til de nye, store støtteskibe, ABSALON og ESBERN SNARE. Desuden forventes det, at C-Flex systemer også vil indgå i de tre kommende patruljeskibe, som er med i det nye forsvarsforlig.

Hjerte og hjerne

C-Flex bliver skibenes "hjerte & hjerne" med hensyn til indsam-

ling af informationer og etablering af situationsoverblik for officerer og mandskab samt i styring af våbensystemer og sensorer. Systemet er baseret på Terma's nyudviklede software platform, "T-Core", der kan fungere i store som små computersystemer uden yderligere tilpasning. Det er et såkaldt "plug-n-play" system, hvor softwaren selv er i stand til at finde ud af, hvilken konfiguration, systemet har, og hvilke eksterne systemer, der er koblet til.

C-Flex er opbygget på kommercielt standard-hardware og ditto computer operativsystemer, (såkaldt COTS = Commercial Off The Shelf). Derved er Søværnet fremover i stand til at følge med den almindelige udvikling indenfor computer-branchen og til at foretage udskiftninger og moderniseringer af disse enheder, uden at skulle ændre i det operative C-Flex system.

Med underskrivelsen af denne og tidligere kontrakter er Søværnet godt på vej til at etablere ultra moderne systemer i hele Flåden og en deraf følgende stordriftsfordel for computersystemerne ombord på de sejlede enheder.

International standard

C-Flex systemerne (internationalt betegnet som C4I = Command, Control, Communication, Computerization and Information System) er fuldt forberedt til datasamarbejde med andre, danske og internationale styrker fra både hær, flåde og flyvevåben. Systemerne opfylder standarderne for international, militær datakommunikation, og de nye enheder vil i fremtiden kunne indgå i såkaldte "Network Based Operations" (NBO) – et begreb, som i høj grad er i

fokus i moderne, militære operationer, især i USA og England, der er langt fremme med den digitale samarbejdsevne.

Også det danske forsvar har fokus på dette emne. Terma har i udviklingen af de nye systemer lagt stor vægt på, at de opfylder kravene til data-samarbejde mellem værn og mellem multi-nationale styrker. Dermed opfyldes også de NBO-krav, der stilles, når danske styrker indgår i internationale operationer.

Nye inspektionsfartøjer

Inspektionsfartøjerne skal afløse to af de tre nuværende kuttere ved Grønland, og vil i kraft af større dimensioner, bedre udholdenhed og øget kapacitet være væsentligt bedre egnede til at operere i farvandet ved Grønland samt til at deltage i internationale operationer. Det første skib planlægges leveret fra Karstensens Skibsværft i Skagen i 2007 og forventes operativt i 2008.

Om Terma

Terma udvikler produkter og systemer til en lang række civile og militære formål herunder kommando- og kontrolsystemer og selvbeskyttelsessystemer til flådefartøjer, radar og radarsystemer, kommando- og kontrolsystemer til land- og luftforsvar, kommunikationssystemer, systemer til beskyttelse af fly og til foto-rekognoscering, systemer til rumfart og flyveledelse og strukturdele til flyindustrien.

Terma A/S har hovedsæde i Lystrup ved Århus og datterselskaber og kontorer i en række europæiske lande samt i USA. Virksomheden har ca. 1.100 medarbejdere og havde i 2003/04 en omsætning på 1.100 millioner DKK med en eksportandel på 80 %.

Udviklingen af den trådstyrede torpedo

Af Søren Nørby, cand. mag.

Følgende artikel er baseret på et interview med H. Q. Jacobsen (1927-2004), forhenværende afdelingsingeniør ved Søminevæsenet (SMV) og senere Søværnets Materielkommando (SMK), da denne kommando overtog efter de gamle væsener. Derudover skal Jørn Hansen, Ib Jensen, P. M. Legêne, P. B. Nielsen og K. T. Madsen takkes for deres rettelser og kommentarer til artiklens første udkast. Artiklen vil indgå i en bog om ubådsvåbnet, der den 24. juni 2005 udkommer med 256 sider lang bog med titlen "Danske ubåde 1909 - 2004" af Søren Nørby. Den udgives af Tøjhus-museet og koster 200,-

I 1960 var en svensk flådestyrke på besøg i København, og her blev en række danske søofficerer og ansatte ved Orlogsværftet præsenteret for nogle nyudviklede svenske trådstyrede torpedoer.

Trådstyringen betød, at det angribende fartøj kunne forblive i kontakt med den afskudte torpedo, og gennem tråden styre torpedoen. Ændrede målet fart og/eller kurs, kunne torpedoens kurs korrigeres tilsvarende. Derudover var det muligt at styre torpedoen rundt og angribe igen, hvis det lykkedes målet at undvige det første angreb.

Ikke overraskende gav præsentationen af det svenske system søværnet lyst til at fremstille en lignende dansk torpedo, og kort tid efter gik Søminevæsenet (SMV) – søværnets materieltjeneste på mine- og torpedoområdet – i gang med opgaven.

Allerede under Anden Verdenskrig havde tyskerne indrettet torpedo-batterier ved bl.a. Korsør og ved Kronborg Slot, der blev udstyret med trådstyrede torpedoer af typen G-7E. E't betød, at torpedoen var elektrisk, og tyskerne benyttede batterierne som led i deres kystforsvar af både Store Bælt og den danske del af Øresund.

Det tyske system var dog noget primitivt, målt med moderne øjne. Torpedoen blev styret gennem en meget tung og hårdt opspændt jern-wire, hvorigennem operatøren kunne give torpedoen en ny kurs. For at bestemme torpedoens position var det dog ofte nødvendigt først at bringe den op til overfladen, hvor sprøjtet fra torpedoens gang gennem vandet viste dens position. Skete angrebet ved nattetide, var torpedoen udstyret med en bagudvendt projektør, hvis lys viste operatøren i land dens position. Med positionen fastlagt kunne han dreje torpedoen og så lade den dykke igen. Problemet ved det tyske system var dog, at denne

manøvre med stor sandsynlighed ville advare torpedoens mål om, at den var på vej. Altså et meget primitivt system, som ikke opfordrede til gentagelse, og søværnet havde derfor ikke brugt energi på at videreudvikle det tyske system. Men nu, hvor det svenske broderfolk havde udviklet et system, der nok var primitivt, men dog alligevel virkede, måtte søværnet også i gang med opgaven.

Udviklingen af den svenske trådstyring er beskrevet i Jarl Ellséns "Svensk Torped", s. 47ff. 2

Det viste sig at være en større opgave at få konstrueret en dansk version, men i 1963 var den første prototype T1-T (det sidste "T" står for "trådstyret") klar til at blive installeret om bord i et af flådens fartøjer. Man valgte torpedobåden FALKEN, der fik installeret en forsøgsopstilling, der dog hurtigt viste sig så lovende, at ubåden DELFINEN året efter også blev udstyret med det nye system.

Det viste sig nødvendigt at foretage adskillig hundrede skud før systemet kom til at fungere ordentligt. For ubådsfolkene var de mange forsøgsskud lidt af en

P506 FALKEN var i Søværnets tjeneste fra 1962 til 1978. (UFS)

prøvelse. De foregik ofte i dykkefeltet, der lå ca. en times sejlads fra Frederikshavn. Her var der megen civil trafik, hvorfor det var vanskeligt at opnå et sikkert skudfelt med en så langtrækkende torpedo. Situationen blev kun værre af det faktum, at tråden viste sig at kunne knække på et vilkårligt tidspunkt, således at torpedoens kurs ikke med sikkerhed var kendt i brudøjeblikket. Det tog ofte meget lang tid at få et frit skudfelt, og hvis tråden knækkede, kunne det være særdeles tidskrævende at finde torpedoen igen. Senere benyttedes en helikopter til at følge torpedoens kølvand, hvilket lettet arbejdet noget. (H. C. D. Koch). Tråden gav dog folkene ved SMV mange hovedbrud. Systemets bogstaveligt talt springende punkt var at få tråden, som torpedoen blev styret igennem, afspolet uden at den millimetertynde tråd knækkede. Det viste sig at være en af projektets største udfordringer.

Tyskerne havde som nævnt under Anden Verdenskrig benyttet en hårdt opspændt jerntråd, og selv om det havde givet en perfekt afspoling, var systemet alt for tungt til at kunne benyttes om bord på søværnets skibe. I stedet udviklede SMV i samarbejde med det danske firma Nordisk Kabel og Tråd (NKT) en tynd kobbertråd beskyttet af først et lag lak og derudover et lag pvc-plastic. Sammen med tråden gik SMV og NKT også i gang med at udvikle et trådafspolingsarrangement, der kunne afspole tråden problemfrit.

Løsningen blev, at tråden ved afskydningen blev afspolet både fra en trådspole i torpedoen og fra et trådarrangement, der blev kaldt "sputnik" i ubådene og "støvsuger" i overfladeenhederne. Målet med den dobbelte afspoling var, at tråden skulle ligge stille i

vandet, da der ellers ville komme for stor belastning på tråden. At der er tale om en yderst tynd tråd ses tydeligt på det indsatte billede. Afspolingen skulle fungere perfekt, da torpedoen skød gennem vandet med 30 knops fart, alt imens det fartøj, som havde affyret torpedoen, manøvrerede for at komme væk fra affyringsstedet. Det udsatte den millimetertynde tråd for en meget stor belastning, såfremt afspolingen ikke forløb korrekt, men det var ikke det eneste problem, der skulle løses. Ubåden eller motortorpedobåden skulle fortsat kunne affyre flere torpedoer ad gangen, hvilket også viste sig at være et problem. En lang række forsøg førte til, at søværnets torpedobærende enheder blev pålagt at affyre torpedoerne i en bestemt rækkefølge, samtidig med at der blev indført en række begrænsninger i enhedernes manøvrer – både i fart og kurs og for ubådernes vedkommende også i dybden. Det var vidtgående indgreb i flåde-fartøjernes manøvrerum, men alligevel fortsatte trådbrud med at være den største fejlkilde ved torpedoskud. Først da man efter flere måneders forsøg begyndte at se nærmere på måden man testede tråden på, fik man løst en del af problemet.

Det er tråden yderst til højre (forf. foto)

Før torpedoerne kom om bord i flådens skibe blev de 40 km tråd, som hver torpedo krævede, testet grundigt – lidt for grundigt viste det sig. SMV udsatte tråden for en såkaldt "destruktiv testning", hvor man søgte at finde de svage punkter i tråden, men det viste sig, at den hårde testning skabte lige så mange svage punkter i tråden, som den klarlagde. Man gik derfor bort fra denne type testning, og med en anden og blidere testmetode blev antallet af trådbrud nedbragt betragteligt.

I undervandsbådene var der dog stadig store problemer med afspoling fra båden. For at forhindre den tynde tråd i at komme i kontakt med bådens skrog, ror eller skruer blev den spolet ud gennem en fleksibel kobberslange, der blev skudt ud sammen med torpedoen. Utallige forsøg blev gjort under

TCI Målgænger I og II fotograferet om bord på Springerens. (K. T. Madsen).

En T1-T torpedo tages om bord i ubåden SPÆKHUGGEREN

anvendelse af forskellige manøvrer med båden før det lykkedes at finde den rette længde og tyngde af slangen.

En ny ildledning

Om bord på torpedobådene var overførslen af informationer til torpedoerne indtil da foregået gennem et stangtræk, der mekanisk indstillede torpedoerne til den rette fart, kurs og dybde inden affyring, men med det nye system overgik man til at overføre de vigtige informationer elektrisk. Det gjorde systemet både hurtigere og mere stabilt.

Det viste sig dog ikke nok blot at udstyre torpedoerne med en trådstyring. For at kunne udnytte det nye system optimalt, måtte SMV også indkøbe nye ildledningssystemer til torpedobådene og ubådene. SMV valgte samme ildledningssystem, som den svenske flåde havde benyttet.

Systemet hed "torpedo central instrument", men fik hurtigt i daglig tale navnet TORCI (i overfladeenhedene) og TCI (i ubådene). TORCI og TCI var såkaldte analoge regnemaskiner og de kunne, på baggrund af de oplysninger om målets afstand, fart, kursvinkel og så videre, som kunne indsamles med radaren eller hydrofonen, udregne hvilken fart og kurs, torpedoen skulle have for at ramme. Det var et stort teknologisk skridt frem for søværnet, men sammenlignet med dagens computer-systemer var TORCI / TCI'en meget primitiv, og fejllampen lyste efter sigende ofte rødt i de første mange år.

Ildledelsen indeholdt endvidere en såkaldt AMI – Automatisk Måldata Instrument, der var søværnets

første digitale regnemaskine. Den kunne bestemme målets data ud fra de oplysninger, som kom ind via ubådenes hydrofoner. Systemet satte skibschefen i stand til at gennemføre et såkaldt "blindt angreb" med skud fra dybt uden anvendelse af aktive midler eller brug af periskop. AMI'en kunne dog kun følge ét mål af gangen, som skibschefen så kunne vælge at affyre en

enkelt torpedo eller en hel salve mod. Den nye ildledning krævede to mand til betjening – een til betjening af AMI'en til at overføre oplysningerne til Måldregner I, og een til betjening af Måldregner II. Med ildledelsen kunne man engagere to mål samtidigt, et fra Måldregner I og et fra Måldregner II.

Ny teknik = ny taktik

Trods begyndervanskelighederne blev den trådstyrede torpedo T1-T sammen med TORCI / TCI'en et fænomenalt våben. Fra da af kunne Flådens skibe udvalgte og sænke sine mål på så stor afstand, at de kun løb begrænset risiko for at blive opdaget og angrebet, før det var for sent for modstanderen.

For Flådens torpedobærende enheder medførte introduktionen af de nye trådstyrede torpedoer en gennemgribende ændring af den hidtidige angrebstaktik. Hidtil havde torpedoerne løbet med en konstant kurs og fart, som blev fastsat før affyringen. Den taktik havde krævet, at det angribende fartøj skulle ind på små 3000 meters afstand, og gerne kortere, for at opnå en realistisk chance for at mindst én af de 2-4 afskudte lige-løbs-torpedoer ville ramme det tiltænkte mål. Det høje antal af afskudte torpedoer var ofte nødvendigt for at maksimere sandsynligheden for at opnå mindst én træffer. Det formindskede naturligvis antallet af angreb, som man kunne udføre, før man løb tør for torpedoer. Med den modificerede torpedo, hvor man - i hvert fald på papiret - kunne nøjes med én torpedo pr. mål, blev torpedoen et mere effektivt våben. En salve på to torpedoer blev dog det normale.

TP-613. Mere end blot trådstyret

I 1970 indgik den danske, norske og svenske flåde en aftale om at undersøge muligheden for at videreudvikle den svenske torpedo TP-611 og bl.a. udstyre den med en akustisk målsøger.

I 1975 var forundersøgelserne til projektet færdigt, og året efter

Torpedo afskydes fra ubåden DELFINEN ved Torpedostation Kongsøre

kunne de tre søværn indgå en fælles aftale om en videreudvikling af torpedoen, der i mellemtiden var blevet videreudviklet til TP-612. Aftalen inkluderede også konstruktionen af tre prototyper af den nye torpedo. I 1985 var den første prototype klar til aflevering og året efter kunne de tre søværn tegne kontrakt om torpedoen, der samtidig fik navnet TP-613.

Det revolutionerende ved den nye torpedo var kombinationen af den nu traditionelle trådstyring med en passiv målsøgning fra torpedoens akustiske sensor. Man styrede nu blot torpedoen ud til den havde akustisk kontakt med målet, hvorefter den selv kunne overtage styringen mod målet.

TP-613 var i tjeneste i det danske søværn frem til år 2004, hvor de blev udfaset sammen med søværnets ubåde.

Litteratur m.v.

Hovedparten af denne artikel er baseret på oplysninger fra H. Q. Jacobsen.

Derudover skal nævnes Ellsén, Jarl "Svensk Torped 100 år. 1876 - 1976" Katrineholm, 1976.

En sømand har sin ene- gang blandt hærfolk og beduiner i Irak

Tekst og foto: Kaptajnløjtnant, cand. jur. N-O.G. Mannerup, militærjuridisk rådgiver ved Flådestation Korsør, for tiden Officer Commanding Sector Co-ordination Team for Economic Development, 12th Mechanised Brigade, Multinational Division South East, Irak

1978: Popgruppen Boney M har en ørebasker af et sommerhit. "Rivers of Babylon". 1998: Rolling Stones udgiver albummet "Bridges to Babylon" blandt andet med hittet "Anyone Seen My Baby". Fællesnævneren er Babylon. Både i 1978 og i 1998 var Babylon for mig et fjernt sted, men for mindre end ét år siden blev byen ganske nærværende. Atter skulle jeg være klar til at repræsentere Forsvaret i udlandet.

Inden Irak kaldte, gik turen til Polen, nærmere betegnet 80 km syd for Kaliningrad i Rusland. Der findes den polske hærs felttræningscenter, som strækker sig over 20.000 hektarer. Formålet var at deltage i EXERCISE DESERT LAKE 2004, som tog sit udspring i den daværende operative og taktiske situation for Operation IRAQI FREEDOM. Øvelsen gik primært ud på at træne de polske enheder, som skulle udgøre grundstammen i Multinational Division Centre South (MND CS) hold III. Året forinden havde MND CS nemlig overtaget kommandoen over fem af Iraks centrale provinser, Al Qadisiyah, An Najaf, Babil, Karbalá og Wásit (blandt andet med den berygtede sunni-trekant). Her fandtes også byerne Al Fallujah, Al Hillah, Al Kat, An Najaf og Karbala - navne, som ofte optrådte i medierne. MND CS opgave blev at bidrage til at skabe stabilitet samt medvirke til rekonstruktionen

af det nye Irak. Konkret skulle det komme til at dreje sig om assistance til lokaladministrationen, ydelse af støtte til den civile infrastruktur, støtte til opbygningen af de nye irakiske sikkerhedsstyrker, genskabelse af lov og orden, sikring af koalitionsstyrkernes bevægelsesfrihed samt ydelse af direkte støtte til internationale humanitære organisationer.

I Polen fik jeg følgeskab af syv kolleger fra hæren. Sammen skulle vi udgøre det danske stabselement ved MND CS hovedkvarter med samtlige danskere centralt placeret i divisionsstaben på cirka 200 mand: Én officer i Command Group, én befalingsmand i personelstaben, tre officerer i operationsstaben samt to officerer i uddannelses- og træningsstaben.

Ved ankomsten til Irak i juli 2005 blev vi en del af den cirka 6.500 mand store division med soldater fra sytten lande. Polen og Ukraine var de største bidragydere med hver en brigade, medens El Salvador bidrog med en bataljon.

Hovedlejren for MND CS var Camp Alpha i Babylon, hvor syv danskere blev placeret. Den ottende dansker blev placeret ved nærmeste foresatte myndighed, Multinational Corps Iraq (MNC-I), i Camp Victory i Bagdad med blandt andet vandhaner og toiletter af det pureste guld. Hos os andre var forholdene dog også udmærkede. Maden var ikke dansk, men

Kaptajnløjtnant N-O.G. Mannerup og løven

Kaptajnløjtnant N-O.G. Mannerup (tv) i messen

Mindet om Kong Hammurabis lovkodeks

Nedenfor: Camp Victory i Bagdad med blandt andet vandhaner m.v. af guld

Patruljerne var talrige

det amerikanske firma Kellogg, Brown & Root sørgede for, at ingen led nød.

Indkvarteringen var også acceptabel, idet man var to mand om at dele en container. Et aberdabei var, at man skulle vænne sig til blandt andet festivaltoiletter, som grundet deres udseende fik tilnavnet Blue Box. Man kan vænne sig til alt, men et halvt års roskildefestival - uden musik - krævede sit af enhver - trods alt!

Når man i regi af Hærens Operative Kommando (HOK) udsendes i international tjeneste, står Det danske nationale Logistik Center for de forberedende kurser med videre. Man bliver forberedt - javel, men når først fødderne er plantet i virkelighedens verden, ser meget anderledes ud.

Til at begynde med stemte alting overens med indtrykket af Irak. Sand - massevis af sand - vidnede om, at rygterne talte sandt, men sandet skulle snart erstattes af ganske andre omgivelser og kulturelle oplevelser, som det kun er de færreste arkæologer forundt at besøge. Dette gjaldt blandt andet Babylons hængende haver - ét af de syv fantastiske vidundere - og ruiner, som Camp Alpha havde som nabo.

Irak er i dag kendt for al sin ondskab, men faktisk er Irak en kulturskat, der strækker sig langt ind i vor kristne kultur. I Bibelen møder man allerede i 1. Mosebog navnet Babylon, hvor byen sættes i forbindelse med den første hersker på jorden. Ellers er Babylon nok mest

kendt for Babelstårnet. Siden bliver Babylon kendt som stedet, hvor jøderne måtte leve i eksil, da den babylonske kong Nebukadnezer I havde indtaget deres land. Dette er beskrevet i den 137. salme i Salmernes Bog, hvilket faktisk er dét, Boney M-hittet "Rivers of Babylon" handler om (Giuseppe Verdis opera Nabucco handler i øvrigt om samme begivenhed). Endvidere må de tre viise mænd fra Østerland, jævnfør Mattæusevangeliet, være kommet fra Babylon. At følge ledestjernen til Betlehem i år o krævede nemlig en særlig indsigt i stjernetydning, og dén viden havde man netop i Babylon.

Babylons hængende haver og ruiner er ikke nogen åben turistattraktion, selv om tidligere præsident Saddam Hussein i 1987 påbegyndte sit helt eget rekonstruktionsprogram. Dette indeholdt hans egen fortolkning af historiens vingesus - en fortolkning, der desværre ikke havde meget med virkeligheden at gøre. Blandt andet byggede han et palads til eget brug tæt ved Babylons ruiner, og derudover blev der etableret gårdhaver og arkader mellem ruinerne. Den største historiske ulykke var dog, at man i stedet for at udgrave ruinkomplekset valgte at lægge nye byggesten oven på de gamle, men til alt held er helhedsindtrykket ikke ødelagt.

Medens dagligdagen i Irak kan være præget af mortar- og geværlid for slet ikke at tale om lavtgående helikoptere, står tiden fuldstændig stille indenfor murene i Babylons ruiner. Stilheden er larmende, og når man vækkes af sin døs, skyldes det som oftest en fremadstormende gråspurv med lidt større vovemod samt tillid og gæstfrihed til sine omgivelser, end man oplever dem i Danmark. Selv om der er tale om rå sten, kan man uden

problemer forestille sig konger og træl samt dronning og skøge i det liv, der engang har eksisteret. Dette skal holdes op imod det faktum, at Babil-provinsen er meget frodig, hvilket ikke mindst skyldes floderne Eufrat og Tigris. Når man stod på Camp Alphas spiseterrasse med udsigt over én af bifloderne til Eufrat og skuede over mod den anden bred med dens palmetræer og høje siv, kunne man drømme sig hen i en anden verden og tid. pørgsmål trådte frem af det rene ingenting, og ofte fortonede svarene sig. Uforståeligt? Måske, især med erindringen om kampvognskirkegårde og ruiner en masse, men sådan er virkeligheden i Irak. På en gang så stille og fredelig som et vietnamsk floddelta, og samtidig så uforudsigelig, rå og brutal!

Endelig må man ikke glemme Marduks pragtfulde processionsgade og den berømte

Palmetræer og høje siv danner rammen om de fleste flodpanoramaer

Ishtar-port, hvis original i dag befinder sig i Berlin, Tyskland. Derudover bør det nok nævnes, at vi også kan takke Irak for 360°-cirklen samt længde- og breddegradssystemet; og inden for juraens verden kan vi takke kong Hammurabis lovkodeks for, at vi i dag har købe- og lejekontrakter, kvitteringer, lønningslister og testamenter. Der var naturligvis også et arbejde, som skulle passes. Til trods for min hjemlige funktion som militær juridiskrådgiver var mine opgaver i Irak ganske

anderledes. HOK havde nemlig valgt mig til en funktion som stabsofficer i Current Operations i Tactical Operations Centre i divisionsstaben. Der var min opgave blandt andet at monitorere de igangværende land- og luftoperationer, som jeg om nødvendigt skulle udfærdige hér-og-nu-planer for, ligesom jeg også forestod udfærdigelsen af de daglige operative rapporter til MNC-I. Endvidere stod jeg for udfærdigelsen af den polske divisionschefs Talking Points til Commander's Tactical Update, hvor den amerikanske korpschef og øverstkommanderende dagligt konsulterer sine divisionschefer om dagens og morgendagens opgaver og begivenheder.

Kommunikationen foregik som altid på engelsk, selv om der til tider var tale om lidt af en udfordring for nogle af vore samarbejdspartnere, som sikkert havde foretrukket, at russisk havde været fællessproget.

Under min tjeneste dernede gennemførtes de nok så kendte operationer i An Najaf og Al Fallujah, men også andre begivenheder er værd at nævne.

I september 2004 skulle Karbala - shiamuslimernes trediehelligste sted i verden - opleve det, som mange danske feriebyer på vestkysten oplever om sommeren - en flerdobling af indbyggertallet!

I Karbala skyldtes forøgelsen dog ikke sommerturister, men derimod pilgrimme, som kunne få indbyggertallet på 750.000 tidoblet. Alle forholdsregler blev taget. Bedste vidnesbyrd var nok det store situationskort i Tactical Operations Centre, som var overplastret med signaturer for checkpoints og anden støtte, som MND CS skulle yde det irakiske politi og nationalgarde. Udenfor var synet bemærkelsesværdigt. På motorvejen kunne man se skarer af pilgrimme valfarte til Karbala i busser og bil - side

om side med pilgrimme vandrende til fods! Man kunne nemt tænke på organiserede busrejser til Harzen, færgetræk fra Storebæltsoverfarten og marcherende musikentusiaster fra Roskilde Station med retning mod dyrskuepladsen. 1. oktober 2004 havde millioner af pilgrimme forladt Karbala uden episoder, trafikpropper eller nævneværdige køer. En indsats well done af MND CS - påskønnet af den amerikanske chef for koalitionsstyrkerne, generaløjtnant T.F. Metz.

En anden begivenhed fandt sted 1. november 2004. Aftenhimlen og horisonten var sort - ligesom mindesmærket opstillet der på paradepladsen - til ære for de faldne. Det var efter polsk tradition tid til at minde de døde. I alt fyrrer soldater - fra menig til oberstløjtnant - fra ni lande skulle mindes. Det var som at være på paradepladsen nedenfor Edinburgh Castle. Blot var slottet skiftet ud med præsidentpaladset på den bagvedliggende høj, medens de farvestrålende gallauniformer var erstattet af den ørkenfarvede kampuniform vidnende om alt andet end paradesoldater.

Med regnen stille silende ned trådte et fanekommando frem til mindesmærket, hvor der blev sat et lys for hver falden soldat i det forgangne år. Dette efterfulgtes af tre geværskud fra et polsk æreskommando. Efter ét minuts stilhed trådte Senior National Representatives frem foran mindesmærket for at lægge blomster foran lysene, der nu tavst oplyste paradepladsen - til tonerne af Frédéric Chopins sørgemarch, som mange sikkert fortsat forbinder med begravelsen af USSR's ledere. Denne aften var de faldne soldater trådt i statsledernes sted

og mindet på lige så værdig vis, som havde de været statsmænd.

Uanset hvor hårdkogt man end er, åbner en sådan begivenhed uvilkårligt de inderste hjertekamre i dybeste ærefrygt og respekt. Hér blev alle erindret om, at ingen soldat - uanset nationalitet, race og religion - tjenende fred og frihed er død forgæves, selv om ethvert tab i sig selv er meningsløst.

Omkring årsskiftet 2004/2005 skulle der løbe meget sand ud i ørkenen. Ansvarsområderne blev omfordelt. Camp Alpha blev skiftet ud med Camp Echo i Ad Dawanayah cirka 260 km syd for Bagdad; og en god måned efter flytningen var det tid for mit hold at drage hjem til Danmark for at genoptage hverdagen der. Min tilværelse skulle imidlertid tage en anden drejning. I dag er jeg tilbage i Irak - nu omgivet af englændere som led i Operation Telia VI, der dækker over det engelske styrkebidrag og dets operationer i forbindelse med Operation IRAQI FREEDOM.

Atter er en sømand langt fra Danmark klar til at gå sin ene gang blandt hærfolk og beduiner for på ny at bidrage til opbygningen af det nye Irak.

Et halvt år med hæren i Irak

Af mekaniker Ib Carlsen

Mekaniker Ib Carlsen (til venstre)

Varmemester/smed ved SOK

Min udsendelsesperiode startede 1. december 2004 ved DANILOG i Vordingborg. Her skulle vi igennem cirka to måneders indøvede militære færdigheder. De specialer, som vi skulle bestride i Irak, blev også gennemgået med henblik på at drage nytte af erfaringer fra de særlige forhold i Irak. Efter endt uddannelse udsendtes vi så til godt 6 måneder tjeneste - kun afbrudt af 20 dages ferie.

Med SAS til Kuwait

Den 10. februar var dagen, hvor vi skulle af sted. Vi startede dagen med indskrivning i Billund kl. 0400 og fløj derefter til Kastrup efter sjællænderne. Efter indtjekningen i Kastrup, hvor vi naturligvis skulle igennem de følsomme apparater med alt vores udrustning - og det var bestemt ikke nemt, da der er mange metaldele i udrustningen. Da vi kom ud af flyet i Kuwait International Airport, blev vi ført over i de holdende busser, som kørte os til et hjørne af lufthavnen. Her fik vi bagagen og udleveret ammunition. Derefter kørte vi op til den irakiske grænse, hvor vi måtte ud af bussen for at lade vore våben og iføre os fragmentationsvest samt hjelm og basis. Så ventede vi en time på at blive behørigt eskorteret til Camp Danevang, hvortil vi ankom kl. 0030 - til en meget mørkelagt lejr. Straks efter ankomsten til lejren var der sikkerhedsbriefing, rundvisning og indkvartering.

Gammel engelsk flyveplads

De første dage gik med at få overdraget materiellet samt arbejdsopgaverne arvet fra det forrige hold - og så skulle vi jo også til at lære at

finde rundt i lejren. Lejrens er placeret på en gammel engelsk flyveplads fra 1. Verdenskrig kaldet Shaibah logbase (SLB). Basen er placeret cirka 15 km vest for Basra by og cirka 60 km nord for grænsen til Kuwait.

Lejren er meget stor, nemlig cirka 15 km i omkreds og huser cirka 5000 mænd og kvinder af forskellige nationaliteter.

Den danske lejr ligger i et hjørne af SLB, og den er på cirka 4 hektar (800 gange 500 meter) stor og vi er cirka 500 m/k

Dagligdagen

Dagen starter som regel med, at jeg og nogle andre løbegale løber en 7 til 10 km inde på basen. Der er så morgenmad fra 0630 og morgenappel 0750. Efter appellen køre jeg en rundtur i lejren og tilser de cirka 60 køle- og frysecontainere, som bruges til alt muligt fra mad til ammunition. Udover disse containere er der også 300 airconditionanlæg, som gør dagligdagen lidt køligere i fabberne (beboelse-/kontorcontainer), da det ikke er ualmindelig, at temperaturen midt på dagen sniger sig op mod de 45 - 55 celsius i skyggen.

Når jeg har været på rundring, skal jeg hjælpe maskinmesteren (pt. kaptajn løjtnant Jens Kirk) med at vedligeholde lejrens 12 200KW Generatore. Derforuden passer vi lejrens vandværk og renseanlægget.

Jeg har også et par bijob. Det ene er som fører af lejrens brandbiler. Normalt bruger vi mandag formiddag til at øve brandbekæmpelse samt at vedligeholde materiellet, da solen er meget hård ved materiellet her nede. Det andet er sommetider at være på autoværkstedet og udføre diverse reparationer på alle mulige slags materiel.

Udover disse varierede gøremål har man en til to vagter i hovedvagten om ugen, hvor man enten er standvagt eller også på vagt i et af lejrens adskillige tårne. Det sker også af og til, at vi skal stille nogle folk til at rundere på hele flyvepladsen om natten. Det er en lille

tur rundt langs hegnet på cirka 15 km. Det foregår enten til fods eller - hvis man er heldig - i bil.

Indkvartering

Vi bor 3 mand i en 20 fods container. Der er cirka 14 kvadratmeter gulvplads, så der er ikke meget plads til tilbage, når hver mand har et stort skab med cirka 60 kg udrustning og nogle få private ejendele. Sengene er nogle billige bømekøjesenge, som det kniber for at bære en voksen, velnæret soldat. Madrasserne er også noget tyndt bras - helt flade om morgenen!

Men bortset fra sengene og madrasserne er jeg meget tilfreds med tjenesten her nede.

VÆLFÆRD

Inden for området velfærd, kan det nævnes, at der er 14 telefonbokse, som vi kan ringe til Danmark fra - og det er til en rimelig pris. Et telefonkort koster 100 kr., og der taletid i cirka

4 timer om aftenen og cirka 7 timer i dagtimene. Der også opsat 16 computere, som er opkoblet på Internettet. Det er gratis at benytte disse, når de da er ledige. Derudover er der også et KFUM Soldaterhjem i den danske lejr. Bestyrerinden bager dagligt kage, så til eftermiddagskaffe er der mange af soldaterne, der kommer over for at smage på dagens kage. Derudover arrangere hun også lejrens ugentlige højdepunkt, onsdags banko, hvor gevinstene er lagkage med flødeskum - og det er noget, baserne kan bruge. Der er også muligt at se et dansk tv program hernede - samt diverse udenlandske tv stationer. Man kan høre danske radioprogrammer, der bliver sendt ud i lejrens antenneanlæg. Sommetider er der mulighed for at komme på endags ture til Kuwait for at bade - samt få styret sit indkøbsgen, eftersom der ikke er så meget at købe her i lejren. Man kan også komme på forlænget weekend til enten Bahrain eller Dubai - men dette er dog for egen regning.

Sømænd og ingeniører på bådpatrulje i Irak

Tekst og foto: marineoverkonstabel (EK) M.S. Jensen

Formål: At finde skjulte våben.

Det var en anderledes opgave, der blev stillet ingeniørdetachementet, som ikke før har gennemført bådpatruljer. Opgaven blev ikke mindre spændende af, at der skulle samarbejdes med vores engelske kollegaer.

Floddeltaet vest for Basra

Ingeniørsoldaterne plus en enkelt marineoverkonstabel EK'er fra reparations delingen (de manglede en med lidt erfaring i gummibåds sejlads) og soldater fra britiske Coruna Coy var stillet opgaven at patruljere floddeltaet vest for Basra i båd med det formål at undersøge, om lokale banditter skjulte våben i floddeltaet, patruljen var en tredages operation og begyndte 30. marts.

En af missionerne

- Vi sejlede ud mod målområdet, der var et floddelta omkring en mindre landsby. Sejlturen derud blev brugt til at vænne alle til "søens gang". De fleste hærfolk har det jo bedst med at have fast jord under fødderne.

- Efterhånden som vi nærmede os målet, blev trafikken på floden tættere. Hver gang vi mødte en lokal båd, lavede vi en kontrol af båden og dens indhold. Et sådant check blev hurtigt døbt et Dolphin check point. Det blev klart for os, at de mennesker, der sejler rundt på floderne i noget, der minder om en overdimensioneret kano med motor på, er lokale fiskere eller bønder, der forsøger at skaffe føden til deres familier. Fiskernes metoder er lidt anderledes end de, man er vant til i Danmark. I stedet for at fiske med garn eller stang har de et apparatur, der giver fiskene et elektrisk stød, hvorefter de kan samles op.

Bønder på vandet

Irak er ikke særlig frodigt alle vegne, og det er svært for køerne at finde føde på landjorden. Derfor sejler bønderne ud i marsken, hvor de bruger det meste af dagen på at skære en form for siv. Arbejdet er meget opslidende - man står i vand til armhulerne og skærer sivene ned med et sejl. Disse mennesker tænker kun på at få mad på bordet den næste dag.

Langhuse med paraboler

I soldaternes målområde var der en enkelt landsby, hvorfra det meste af trafikken på floden udgik. Landsbyen var meget fattig og meget primitiv. Hytterne var typisk lerklinede langhuse med sivtag, og vi kunne se, at kvinderne stod og formede møg fra husdyrene til små pandekager, der efter tørring bruges til brænde i de små jordovne, hvor de bager deres brød. Det var lidt specielt at opleve de store kontraster fra de primitive ovne til det at mange af hytterne var monteret med paraboler, og at der holdt op til flere nye toyota'er ved siden af husene. De efterfølgende dage sejlede soldaterne op af bifloderne, der alle førte ud i marskområdet. Til deres store undren stødte de gang på gang på små hytter eller huse midt ude i ingenting. Der boede som regel en hyrde, der passede de meget hyppigt forekommende vandbøfler.

Ingen våben fundet

Konklusionen efter tre dages sejlads var, at der i marsken lever mange mennesker, der lever af floderne, og at de generelt har rigeligt at gøre med at få mad på bordet. Våben fandt soldaterne ikke. Bådpatrulje er bare en af de

ting, der kan ske for en udsendt sømand - sammen med Hæren. Dette er min første mission sammen med hærfolk - og jeg kan kun anbefale det, selvom deres udsendelser varer 6 måneder. Man får en del oplevelser, man ikke ville komme i nærheden af i Søværnet, men dette til trods, er der ingen tvivl; når jeg kommer hjem fra den her udsendelse, skal jeg tilbage til Søværnet!

Bådene er sat i vandet. Afsøgningen kan begynde med en sømand som gummibådsfører.

Patrulje op ad kanalerne var en behagelig afveksling til ørkenen.

Bønder til søs. En af de mange bebyggelser i marskområdet. Lerklinede hytter side om side med blikstalde.

Reservetandlægens arbejde DANCON, IRAQ

Af reservetandlæge Peter Wulff, Marinestation København

Til daglig er jeg ansat på Marinestation København og har været tilknyttet Søværnet siden 1988.

Mine opgaver i Irak består af egentligt tandlægearbejde samt en del opgaver inden for hygiejneområdet inklusive et

formaliseret samarbejde med det engelske Environmental Health Team.

Med baggrund i kabys- og levnedsmiddelhygiejne forestår reservetandlægen som hygiejneofficer inspektion af køkken, madopbevaringsfaciliteter samt

kantine. Derudover er der kontrol af hygiejne omkring toilet, bade faciliteter, affaldshåndtering og fællesarealer.

I varmen er hygiejnen yderst vigtig. Vores nabo, som er Det Britiske Felthospital, havde på et tidspunkt 150 mand indlagt med dårlig mave.

Tandlægefagligt er der ikke de store problemer. Hjemmefra er alle undersøgt og behandlet. Der forekommer alligevel en knækket tand, knækket fyldning eller en nødvendig rodbehandling. Et problem i varmen er for meget cola, der jo giver dette giver følsomme tænder og flere huller.

Vi har fået en ny transportabel tandlægeunit. Den kan også placeres på de nye kommandostøtteskibe i tilfælde af, at man vælger at sende felthospitalet med. Tandlægen har nu alle behandlingsmuligheder inklusive røntgen på stolen. Selve stolen kan indstilles til et vandret operationsleje.

"Tandlægeunit" demonstreres i henseende til patientkomfort af en afslappet Forsvarsminister Søren Gade - før behandling

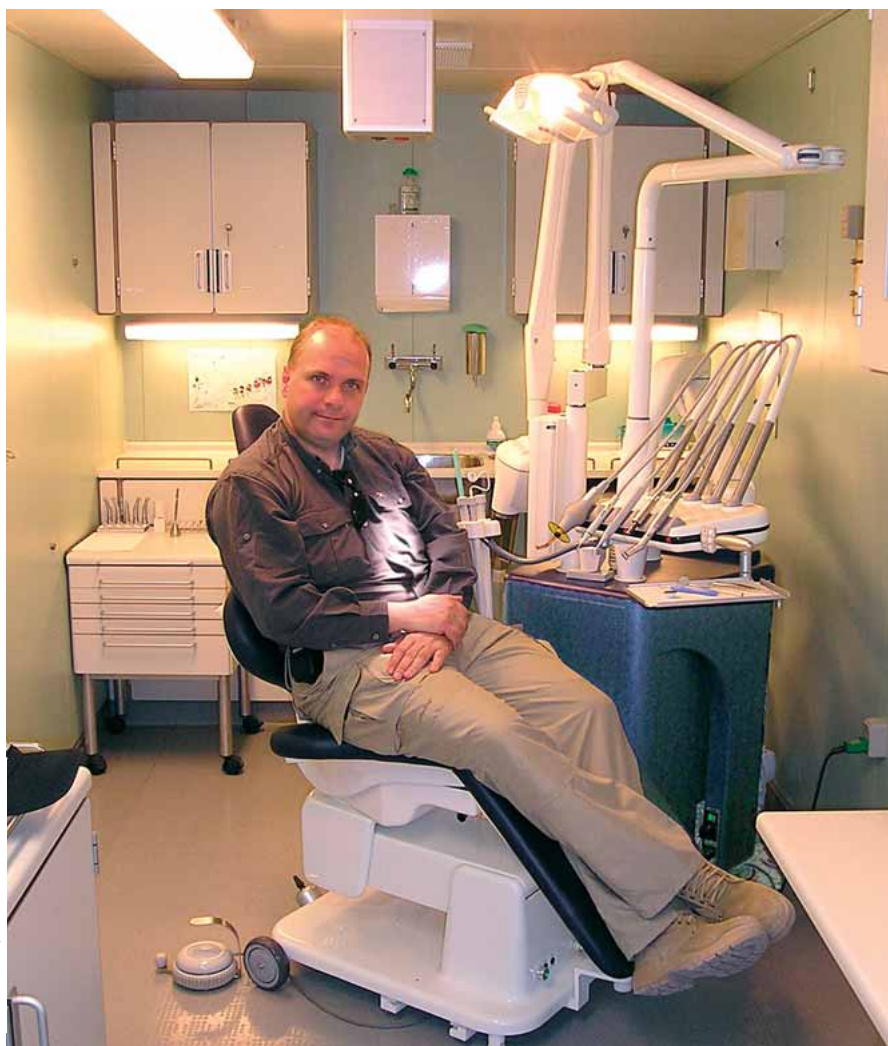

FOTO: P. WULFF

Flyvevåbnets Hundeførerkonkurrence

Af MP Michael Johansen, SØK

Hundeførere fra Militærpolitiet ved Søværnets Operative Kommando har deltaget i Flyvevåbnets Hundeførerkonkurrence med et godt resultat. Konkurrencen blev afholdt ved Flyvevåbnets Førings- og Operationsstøtteskole på Flyvestation Karup den 2. og 3. maj 2005.

Flyvevåbnets Hundeførerkonkurrence har til formål, gennem konkurrence at give hund og fører mulighed for at demonstrere fysisk og psykisk belastbarhed og udholdenhed, samt at demonstrere teamwork under forskellige opgaver og belastninger.

Pistolskydning:

Skydeprogrammet består af 2 serier af 5 skud med P. M/49. Der er 30 sek. til hver serie, som afgives på 25 meters afstand (halvfigurskive).

Lydighed:

Lydigheden kan udføres selvstændigt eller under kommando, dog i henhold til skema.

Fremadsendelse:

Fremadsendelse med afdækning, på hundeførerens kommando skal hunden løbe 50 skridt fremad i lige retning væk fra hundeføreren i et hurtigt og

ensartet tempo. Når hunden er nået ud på den angivne distance, dækkes den af på kommando og disciplinen er afsluttet.

Afdækning:

Afdækning med indkald.

Flugtspring:

Flugtspring over 1 meter højt, flettet gitterhegn.

Cykling m/hund:

Cykling med hund i line.

Løft/bæring:

Løft og bæring af hund, hvor der forekommer en forhindring.

Rundering:

I et afgrænset område på cirka 200 – 250 m., hvor der kan forekomme bygninger og køretøjer, er der placeret to gerningsmænd (er klædt i fulddragt), een stående og en knælende eller liggende. Disse skal være gemt således at det ikke muligt for hundeføreren at få visuel kontakt. Når hunden har fundet den første gerningsmand og bevogtet denne i cirka 10 sek., forsøger han at flygte. Hunden skal selvstændigt eftersætte og fastholde den flygtende gerningsmand til med et bid.

Øvelsen fortsætter efter nr. 2 på samme måde.

Indendørs rundering:

Hunden skal rundere i et, for hundeføreren, uoverskueligt rum på cirka 200 m². En gerningsmand skal påvises og bevogtes med vedvarende standhals. Gerningsmanden skal være gemt på en sådan måde, at han ikke er synlig for hverken hund eller hundeføreren (kasse, kiste eller boks). I rummet skal der være mindst tre mulige gemmesteder.

Det er ikke tilladt at animere hunden, da der bliver lagt vægt på et selvstændigt og intensivt søg. Hunden skal påvise selvstændigt og derefter vedvarende at bevogtning med standhals i 15 sek. På tegn fra dommer kaldes hunden retur til hundeføreren. Søgetid 5 min.

Flygtende gerningsmand:

Hundeføreren ligger med sin tjenestehund afdækket på et anvist sted. Distancen til gerningsstedet skal være cirka 100 skridt i et tæt, bevokset terræn. Tjenestehunden skal forholde sig roligt, efter cirka 2 min. ventetid kommer en gerningsmand i fulddragt og stok til syne og hundeføreren råber denne an. Gerningsmanden løber i skjul igen og på tegn fra dommeren må hundeføreren sende hunden efter. Gerningsmanden skal flygte mindst 50 skridt og gemme sig i en indhegning. Tjenestehunden skal effektivt eftersætte og igennem rundering finde og bevogte gerningsmanden med halsgivning. Efter cirka 10 sek. forsøger gerningsmanden at flygte. Hunden skal eftersætte og bide gerningsmanden og derigennem afværge flugten.

Modprøve:

Hundeføreren skal råbe en flygtende gerningsmand an og derefter sende hunden på stop. Idet hunden er cirka 20 skridt fra gerningsmanden vender denne rundt og forsøger at skræmme hunden og afværge angrebet med en blød taske (barrikade). Hunden skal uhæmmet gå til angreb og bide gerningsmanden. Bider hunden i afværgegenstanden skal gerningsmanden overlade den til hunden og forsætte sin flugt. Hunden skal derefter straks afværge flugten.

Foto: Red. (i regnvejr)

Den 16, 17. og 18. marts var det Militærpolitiet ved Søværnets Operative Kommando, der stod som arrangør i forbindelse med fællestræning for tjenestehunde fra Politiet og Søværnet med overnatning på Gardergården, der er en mindre forlægning for Livgarden, når den er til tjeneste ved Marselisborg slot. Til dagligt forvaltes bygningerne af Søværnets Operative Kommando.

Der deltog tjenestehundefører fra politiet i Thisted, Viborg, Randers, Århus, Nakskov og fra Søværnet deltog Korsør og vor egen kommando - desværre var der afbud fra Frederikshavn.

Onsdag var der arrangeret aften træning på Århus Havn samt på Århus stadion. Man trænedede hundene i eftersøgning - og hvordan hundene skal stoppe de eftersøgte personer i forskellige situationer. Torsdag formiddag var der helikoptertransport (18 hundeførere, 3 af gangen) med en LYNX helikopter fra Søværnets Flyvetjeneste fra Tangkrogen i Århus til Depotområde Tirstrup. Hundene klarede flyveturen flot, og der var ingen, der blev stressede.

Dagen før var der blevet udlagt 6 forskellige baner (momenter) ude på området. Det drejede

sig blandt andet om eftersøgningsopgaver - både udendørs og i en bunker samt gerningssted. Fredag formiddag var der miljøtræning i Den Gamle By i Århus.

Det var nogle gode træningsdage, hvor der blev udvekslet en masse hundeerfaring. De deltagende politihundeførere var meget glade for fælles træningen.

Studietur til

Australien

Tekst og foto:
premierløjtnant Brian Boesdal

Denne beretning tager sin begyndelse i 2002, da jeg blev udnævnt til premierløjtnant. I forbindelse med denne udnævnelse blev jeg tildelt et legat fra "Krista og Viggo Petersens Fond". Et legat, der skal anvendes til uddannelsesformål i form af en studierejse og kan omfatte et studieophold og sejlads med en oversøisk flådeenhed.

Valg af rejsemål

Det stod hurtigt klart for mig, at denne enestående mulighed skulle udnyttes til at se, hvordan en fremmed flåde opererer inden for mit tjenesteområde, og fordi min udstikning efter Officersskolen lød på 5. Eskadre, var det oplagt, at det skulle have noget med ubåde at gøre. Men hvor i verden skulle man tage hen, når der nu var nærmest frit valg? Jeg valgte Australien af flere årsager: Sproget skulle ikke være en hindring, mentaliteten er noget lig den danske de benytter sig af dielelektiske ubåde, og sidst men ikke mindst, det er ikke hver

dag, man får chancen for at rejse til den anden side af kloden for at arbejde.

Udsættelse

Normalt afvikles en studietur af denne karakter umiddelbart efter tildelingen, hvilket dog ikke blev tilfældet for mig. For at få mest muligt ud af studieturen, ønskede jeg at have et indgående kendskab til den danske måde at operere ubåde på. Derved mente jeg bedre at kunne forstå tankegangen bag et andet lands måde at gøre tingene på.

Det betød, at studieturen blev udsat, indtil min indledende uddannelse i ubådskendskab/taktik var overstået. Samtidig var det selvfølgelig et krav, at mit tjenestested kunne undvære mig (dem, der kender mig, vil nok her indskyde: "det kan da umuligt være et problem"), men eftersom 5. Eskadres aktivitetskalender var fyldt godt ud i 2002/2003 med engagementet i Middelhavet og siden i Den Persiske Golf, blev min studietur indledningsvis planlagt til

første halvår af 2004. Desværre opstod der et teknisk problem på den australske ubåd DECHAINE-UX, som jeg skulle have været ombord på. Det betød aflysning med 8 dages varsel!

Endelig af sted

Efter den store skuffelse, det var, at se turen aflyst med godt en uges varsel, var jeg ved helt at opgive at komme af sted. Dette skyldtes, at der havde ligget et stort koordinationsarbejde forud for turen med at få sejladsperioderne for en af de australske ubåde passet sammen med et tidspunkt, hvor de danske aktiviteter tillod, at jeg tog af sted. Her viste nedlæggelsen af det danske ubådsvåben sig at blive det held i uheld, der skulle til, for at en ny tur kunne planlægges. Turen blev således planlagt til afvikling i begyndelsen af 2005; denne gang var det HMAS RANKIN, jeg skulle ombord på. Onsdag den 26. januar satte jeg mig i flyet, og turen var endelig igang.

Vel ankommet

Efter 30 timers rejse landede jeg i Perth International Airport, hvor klokken nu var 00.30 fredag morgen. Her blev jeg hentet af Johanna - en af stabsofficererne i den australske ubådseskadre. Det var planen, at jeg skulle tilbringe de første par dage hos hende og hendes mand, James, der var operationsofficer på en af de andre ubåde. I denne plan indgik et par arrangementer, der gav mig mulighed for at møde mine australske kolleger under selskabelige forhold. Det første arrangement foldede sig ud allerede fredag aften; hvor et par af de kommende chefskoleelever ville sige pænt farvel til deres kolleger inden de tog til Holland, det land australierne har valgt at sende deres ubådschefer til uddannelse. Afskeden foregik på et mindre bryggeri, hvilket bare bekræftede forventningerne om, at den australske mentalitet ligger tæt op ad den danske.

Det andet arrangement viste sig at være en forlovelse, der blev fejret som en stor grillfest a la dem man kender fra amerikanske film - med bøffer større end køer og øl i en isfyldt trillebør. I løbet af to dage fik jeg på den måde mødt 75 % af ubådsofficererne i den australske flåde.

1. dag ombord

Mandag kl. 07.00 så jeg HMAS RANKIN for første gang. Bådens besætning var mødt tidligt ind for at klargøre til inspektion/parade, eftersom Chefen for den Kongelige Australske Flåde ville aflægge Fleet Base West et besøg. Da jeg ikke skulle deltage i paraden, kunne min dag passende gå med at få udleveret sejltøj, få en rundtur på diverse skoler og redningsfaciliteter, læse de stående ordrer for ubådssejlads, samt få anvist en køje. Sejltøjet i

En af de "aggressive" kænguruer fodres.

Australien består af overalls, en ball-cap og sikkerhedsstøvler. Besøget på deres ubådstaktiske skole var meget spændende. Her har de en simulator, der er en tro kopi af et kommandorum. Dette muliggør træning af både taktik, individuelle færdigheder og samarbejde af hele angrebshold på én gang. Flådebasen har også et komplet ubådsredningscenter med flere tryktanke og et 18 meter højt udslusningstårn, der

er en tro kopi af det i Karlskrona, som brugtes af 5. Eskadre indtil de danske ubåde blev skrottet.

Øvelser med specialstyrker

Tirsdag morgen kl. 07.15 forlod vi Fleet Base West. Planen var, at vi skulle tilbringe en uge med at indøve procedurer i forbindelse med taktisk indsættelse af specialstyrker. Specialstyrkerne skulle opbevare deres grej, herunder også gummibådene, under casinogen (= det ydre skrog) men uden for trykskroget. Ubåden ville så sejle hen i nærheden af indsatsområdet og dykke ud. Herefter skulle specialstyrkerne så gå ud på casingen og klargøre deres udstyr. Når de så var klar, ville ubåden dykke igen og gå så tæt på området som muligt - nu med specialstyrkerne "udenfor".

Det lød jo egentligt meget simpelt, men virkeligheden viste sig hurtigt en anden. Som enhver ubådsmand ved, er ubåde ikke i deres S på overfladen, og med 2 meter høje dønninger, som er det normale på den australske vestkyst, er alt arbejde på casinogen forbundet med en ikke ubetydelig risiko. Det resulterede da også i, at én af folkene blev skyllet overbord, men da vandet var næsten 20 grader varmt, og han var tilbage ombord efter 3 minutter, var det kun hans stolthed, der led skade. Da vejret ikke forbedredes, blev det besluttet at udsætte den resterende del af øvelserne til den efterfølgende uge.

Vejret var ikke blevet mærkbart bedre den efterfølgende tirsdag, men det blev alligevel besluttet at afgå til planlagt tid og så håbe på, at vejrudsigterne, der lovede bedre vejr, ville holde. Det gjorde de nu ikke og øvelserne måtte modificeres. I stedet for at rigge til i rum sø, gik vi i læ af land og klargjorde udstyret, inden vi sejlede ud igen og lavede vores anløb. Denne del af øvelsen forløb planmæssigt, og tilbage var kun at afvente specialstyrkernes tilbagevending. Opsamlingen foregik uden problemer, og konklusionen blev da også, at øvel-

Kommunikation fra torpedorum i forbindelse med havariøvelse.

sen havde været succesfuld, men at vejret ofte ville være en begærensning.

Forlænet weekend

Vi ankom til flådestationen tidligt fredag morgen, og da vi først skulle sejle igen tirsdag formiddag, havde jeg nu en mulighed for at komme lidt rundt at se lokalområdet. Lokalområdet skal ikke tages alt for bogstaveligt, idet afstandene i Australien er enorme, og da offentlig transport er nærmest ikkeeksisterende, var der ikke andre muligheder end at leje en bil.

Noget af det, der stod øverst på min "skal opleve"-liste var at fodre en kænguru. Så lørdag kørte jeg et par timer sydpå for at komme til Marapana Wildlife Park, hvor der udover kænguruer også var koalaer, dingoer, emuer, wombater og en mængde andre australske dyr. Det skal her videregives som en erfaring, at kænguruer kan blive temmelig aggressive, hvis man ikke giver dem lige den mængde foder, som de selv mener, de har krav på.

Esperance

Den efterfølgende tirsdag kl. 10 påbegyndte vi forlægningen mod Esperance, som er en lille by på sydkysten. Turen derned var planlagt til at vare 3 dage, og da der ikke var mulighed for at øve med andre enheder, var det

Australsk ubåd af COLLINS-klassen

meningen, at tiden skulle benyttes til interne øvelser.

Onsdag stod den således på havariøvelser. Inden de egentlige øvelser gik i gang, blev hele besætningen briefet om hvordan man skulle tackle et virkeligt havari oven i øvelsen. Forvirring omkring "leg" og virkelighed skal for enhver pris undgås.

Det viste sig hurtigt aktuelt, da der under brandøvelsen skete et nedbrud i fremdrivningen, hvilket kan blive et alvorligt problem på en ubåd, hvis der ikke reageres øjeblikkeligt. Det blev der heldigvis, og problemet viste sig at være mindre omfattende.

Brandøvelsen blev udskudt til om aftenen og gennemført, uden at der opstod tillægsproblemer.

Torsdag stod den meget passende på øvelser med fremdrivningsproblemer - igen viste besætningens medlemmer sig som dygtige og erfarne udi bekæmpelsen af havarier. Efter en hurtig omgang rengøring, affald fra borde og proviant ombord, blev der givet frihed og landlov til de vagtfrie. Det var lige tids nok til at blive indkvarteret på hotellet, få et hurtigt bad og komme af sted til galopbanen, hvortil hele besætningen var specielt inviteret.

Galopsporten er meget populær i Australien, og selv små byer som Esperance bliver jævnligt gæstet af omrejsende galoparrangementer. Derfor er den ene dag om måneden, hvor byens galopbane er aktiv, en folkefest, hvor stort set alle byens indbyggere samles på banen til en hyggelig dag med heste, spil og frem for alt øl.

Fisk fra hele Australien

Under besøget blev der også lejlighed til at besøge byens akvari-

um, der med sine fisk fra hele Australien er meget imponerende. I akvariets børneafdeling var der mulighed for at stikke fingrene ned til nogle små hajer, søstjerner og rokker, så det skulle selvfølgelig også prøves. Om mandagen tog formanden for yachtklubben nogle af officererne med på en 4WD-tur (four wheels drive) i sin syvpersoners Landcruiser. Det blev til en meget interessant tur. Blandt andet forceredes nogle klippeskærter, som jeg forinden ville have svoret på var umulige at komme op ad i en mere end to tons tung bil. Turen indeholdt også badning i hajfyldt vand (det var i hvert fald, hvad mine udenlandske kolleger forsøgte at bilde mig ind) og en storslået barbecue på en af de mange mennesketomme strande. Efter en oplevelsesrig weekend blev det tirsdag morgen og tid til igen at vende snuden hjemad mod Fleet Base West. Forlægningen var uden de store begivenheder. Det mest interessante var et par demonstrationer af bådens ufattelige kapaciteter: Sejlads i periskopdybde med mere end 10 knob, dykning til den anden side af zoom og en 18 timer lang snorkling.

Sidste ubådssejlads – interessante eksperimenter

Nu var der desværre kun en uge tilbage af min studietur. Samtidig var det ubådens sidste sejlads, inden den skulle i dok, og der var flere fra besætningen, der ligesom jeg kunne se deres aktive ubådskarriere lakke mod enden. Heriblandt var chefen. Han kunne berette om en imponerende karriere. Med en fortid i Den Engelske Flåde var det lykkedes ham at forrette tjeneste ombord på ikke mindre end 7 forskellige ubådsklasser.

Ugens sejlads skulle foregå i farvandet ud for Perth, så heldigvis var vi fri for flere lange forlægninger. Vores opgave var relativt simpel, idet vi skulle fungere som mål for nogle eksperimenterende forsøg på at lokalisere ubåde. Eksperimenterne gik kort

fortalt ud på, at et fly eller et overfladeskib skulle kaste sprængladninger i vandet, mens andre overfladeenheder skulle lytte efter "sorte huller" fra neddykkede ubåde med deres towed arrays (=slæbte hydrofonsystemer). "Sorte huller" skal i denne sammenhæng forstås som områder/retninger, man forventer en lyd fra, men hvor lyden udebliver, fordi ubåden har reflekteret lyden i en anden retning. Resultaterne af disse forsøg har jeg desværre ikke kendskab til, så om det er fremtidens våben inden for ubådsjagt, skal jeg lade være usagt.

Hovedet fuldt af

Af interessante ting på denne øvelse skal det da også lige nævnes, at det endnu engang lykkedes for COLLINS-klasse at imponere mig. Vi skulle på et tidspunkt forlægge cirka 70 sømil, for at komme ud, hvor vanddybden oversteg 4.000 meter. Denne lille tur tog mindre end 4 timer, og vi holdt dermed en gennemsnitsfart på mere end 18 knob, hvilket er meget for en konventionel ubåd. Tilbage af mit ophold var nu kun at takke besætningen for at have taget godt imod mig og at takke chefen for ubådseskadren for at have givet mig muligheden for at se en fremmed flåde på nærmeste hold. Efter veloverstået takketale og et længere møde med kommandøren, kunne jeg nu kun vente på flyet tilbage til Danmark. Så med hovedet fuldt af minder, kameraet fyldt med billeder og bagagen fuld af souvenirs, vendte jeg hjem efter min allersidste ubådssejlads – på den anden side af kloden.

Tak

Afslutningsvis vil jeg benytte lejligheden til at takke Krista og Viggo Petersens Fond for at have lagt det økonomiske fundament for denne tur, samt Søværnets Officersskole for det utrættelige arbejde, der er blevet lagt i at få de praktiske detaljer på plads.

MAGASINPOST
Id-nr. 46332

Returadresse/afsender
Postbox 1325
8210 Århus V

PP DANMARK

